

การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ
ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

สารนิพนธ์

ของ

ทองสุข วัฒนประดิษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา

ตุลาคม 2551

การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ
ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

สารนิพนธ์

ของ

ทองสุข รัตนประดิษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา

ตุลาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ
ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

บทคัดย่อ

ของ

ทองสุข รัตนประดิษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา

ตุลาคม 2551

ทองสุข รัตนประดิษฐ์ (2551). การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษา

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของ นักศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ด้านการ เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว และด้านการเรียนรู้ จากสื่อและเทคโนโลยี เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี เกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนา อาชีพของนักศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

จากการวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษานอกโรงเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบ มาตรฐาน ประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่า t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว (One Way Analysis Of Variance) ในกรณีพบความแตกต่าง จะทำการทดสอบความ แตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Fisher's Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนา อาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน และการเรียนรู้จากครอบครัวอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และจากสื่อและ เทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน และด้านการเรียนรู้ จากสื่อและเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ด้านการเรียนรู้จาก ครอบครัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

5. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ตอบแบบสอบถามปลายเปิดทั้งสิ้นจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 32.05 พบว่า ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้น้อยไม่พอเพียงต่อความต้องการ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ต้องการให้เจ้าของกิจการพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ต้องการให้จัดกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว และด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี ต้องการให้จัดการอบรมเรื่องการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ให้กับนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

INFORMAL LEARNING FOR DEVELOPING AN OCCUPATION
OF STUDENTS OF NON FORMAL EDUCATION PHETCHABURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
THONGSUK RATTANAPRADIST

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
October 2008

Thongsuk Rattanapradist. (2008). *Informal Learning for Career Development of Non-Formal Education Students Phetchaburi Province*. Master's Project, M.Ed. (Business Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc. Prof. Dr. Suwat Watanawong.

The purpose of this research were to study informal learning for career development of non-formal education students Phetchaburi Province regarding 4 aspects of informal learning activities: learning from learning resources, learning from work, learning from family, and learning from media and technology; to compare the 4 aspects of informal learning for career development of non-formal education students Phetchaburi Province by sex, age, career, and monthly income; and to collect suggestions regarding informal learning for career development of non-formal education students.

The sample in this research consisted of 365 non-formal education students studying in the upper secondary education level in non-formal education centers, Phetchaburi Province, 2008 academic year. The instrument used for data collection was a 5-level scale questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation; the comparisons of group means were conducted by t-test, and One-Way Analysis of Variance and Fisher's Least Significant Difference tests.

The research findings were as follow.

1. The informal learning for career development, as a whole, of non-formal education students Phetchaburi Province was at the moderate level. When considered individual aspects it was found that the aspects of learning from work and learning from family were at the high level while the aspects of learning from learning resources and learning from media and technology were at the high level.

2. The informal learning for career development, as a whole and individual aspects, of non-formal education students Phetchaburi Province compared by sex were not found to be significantly different.

3. The informal learning for career development, as a whole, of non-formal education students Phetchaburi Province compared by age were found to be significantly different at .01 level. When considered individual aspects it was found that the aspects of learning from learning resources, learning from work and learning from media and technology were significantly different at .01 level while the learning from family aspect was not found to be significantly different.

4. The informal learning for career development, as a whole, of non-formal education students Phetchaburi Province compare having different occupations were found to be significantly different at .01

5. The informal learning for career development, as a whole, of non-formal education students Phetchaburi Province compare having different monthly incomes were found to be significantly different at .01

6. The informal learning for career development, as a whole, of non-formal education students Phetchaburi Province compare to reply open questionnaire were 117 about to average 32.05 was found that learning from learning resources a place learns to have build the requirement learning from work want to give the proprietor induces to study observe activities outside the place learning from family a family thinks to disagree want to give very the activity accompanies with within a family and learning from media and technology wants to give manage train about using computer gives with a student and general people.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอก
โรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ของ ทองสุข รัตนประดิษฐ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์สิมสุภากร ชูทรัพย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรพรณ สิริแพทยพิสุทธิ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิ้มไทย)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่..... เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยดีเนื่องจากความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำที่มีคุณค่า ช่วยเหลือและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการศึกษาค้นคว้าอย่างดียิ่ง นับตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย และรองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรรณ สิริแพทย์พิสุทธิ ที่เป็นคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย ดร.มาริสสา โกเศยะโยธิน อาจารย์สำเนียง เพชรจอม ผอ.วรวิทย์ กิตติคุณศิริ และผอ.เบญจพร หมั่นสวัสดิ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอแก่งกระจาน อำเภอเขาย้อย อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม อำเภอหนองหญ้าปล้อง และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชาความรู้ตลอดจนประสบการณ์อันมีคุณค่าแก่ผู้วิจัย ด้วยความเมตตากรุณาตลอดมา

คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่บิดา มารดา ที่ได้อบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณความดี ความมานะอดทน และขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจ แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ทองสุข รัตนประดิษฐ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
นโยบายสำนักบริหารงานการศึกษาเอกชนโรงเรียน.....	7
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	8
การเรียนรู้ตามอัธยาศัย.....	12
ความหมายของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย.....	15
ลักษณะของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย.....	17
รูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย.....	18
ประเภทของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย.....	20
การเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	28
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	63
ความสำคัญของการวิจัย.....	64
ขอบเขตของการวิจัย.....	64
สมมติฐานในการวิจัย.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก.....	83
ภาคผนวก ข.....	90
ภาคผนวก ค.....	106
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	114

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1/2551.....	28
2 จำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ของนักศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี.....	36
3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน...	38
4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จาก แหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	39
5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากการ ทำงานโดยรวมและรายข้อ.....	40
6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จาก ครอบครัวโดยรวมและรายข้อ.....	41
7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากสื่อ และเทคโนโลยีโดยรวมและรายข้อ.....	42
8 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม เพศ.....	43
9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน.....	44
10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน.....	45

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมจำแนกตามอายุ.....	46
12 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามอายุ.....	46
13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน จำแนกตามอายุ.....	47
14 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี จำแนกตามอายุ.....	47
15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการเรียนรู้ตาม อัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เพชรบุรี จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน	48
16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน.....	49
17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมจำแนกตามอาชีพ.....	50
18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้.....	50
19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน.....	51

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว.....	51
21 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี.....	52
22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการเรียนรู้ตาม อรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เพชรบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยรวมและรายด้าน.....	53
23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามรายได้ต่อ เดือนโดยรวมและรายด้าน.....	54
24 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	55
25 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้.....	55
26 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน.....	56
27 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว.....	57
28 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี.....	57
29 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะของการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี.....	58

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 7 ได้ระบุถึงความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา โดยในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ในหมวด 3 มาตรา 15 ได้ระบุถึง การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (1) การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน (2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล แต่ละกลุ่ม (3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาสโดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ในหมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

การเรียนรู้ตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการดำเนินชีวิตของมนุษย์นับตั้งแต่ ดึกดำบรรพ์ เป็นการเรียนรู้ตามความสนใจของมนุษย์ไม่มีระบบและระเบียบตายตัวการศึกษาตามอัธยาศัยจึงเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นกระบวนการของการศึกษาที่ส่งเสริมให้มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (วารสารการศึกษานอกโรงเรียน กศน.เพื่อนเรียนรู้. 2550 : 10) การจัดกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถกำหนด เลือกวิธีการเรียน เนื้อหา เวลา สถานที่ หรือสิ่งที่อุบัติขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความต้องการหรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน องค์กร แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้บุคคล มีโอกาส

แสวงหาและได้ความรู้เกิดการพัฒนาทักษะ เจตคติ ความเข้าใจ อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม (ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย : 2550) ในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้บุคคลได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้บนฐานของการสนทนา การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยเน้นการจัดสภาพแวดล้อม สถานการณ์ ปัจจัยเกื้อหนุน ตลอดจนสื่อแหล่งความรู้บุคคล เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ตามความสนใจ ศักยภาพ โอกาส ความพร้อมเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม และพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม (ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย : 2544)

ประชาชนโดยทั่วไปเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ จากการศึกษาตามอัธยาศัย จากครอบครัว จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน ฯลฯ ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพแล้ว เพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ด้านอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่เป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ หลังจากที่ได้ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับคือพลาตและขาดโอกาสการได้รับการศึกษาในระบบ และสามารถศึกษาต่อได้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้ใหญ่มิ่วฒิภาวะมีความรับผิดชอบ มีความสามารถ ในการควบคุมตนเองเพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย การทราบถึงความ การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ นำไปสู่การวางแผนการจัดกิจกรรมการศึกษาให้ผู้เรียนได้รู้จักตัวเองเพื่อสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้สำหรับพัฒนาอาชีพในชีวิตประจำวันได้ เป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ และเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพสามารถ คิด วิเคราะห์ เรียนรู้และศึกษาสิ่งใหม่ เพิ่มเติมให้แก่ตนเอง และสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ ตามอัธยาศัย ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี
2. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี เกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงวิธีการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ทั้ง 4 ด้าน เพื่อไปพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี
2. ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นประโยชน์โดยตรงต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูล ประกอบการวางแผนและปรับปรุงกิจกรรมเรียนรู้ตามอัธยาศัยให้เหมาะสม ต่อไป
3. เพื่อเป็นข้อมูลของนักวิชาการในการศึกษาแนวทางปรับปรุงการเรียนรู้ตามอัธยาศัยในการพัฒนาอาชีพของประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 4,200 คน (ที่มา – งานทะเบียนนักศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 365 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จของ Yamane ระดับความเชื่อมั่น 95%ขนาดตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ

1.2.1 ต่ำกว่า 30 ปี

1.2.2 30 – 40 ปี

1.2.3 มากกว่า 40 ปี

1.3 อาชีพ

- 1.3.1 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท
- 1.3.2 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
- 1.3.3 รับจ้าง
- 1.3.4 เกษตรกร

1.4 รายได้ต่อเดือน

- 1.4.1 ต่ำกว่า 5,000 บาท
- 1.4.2 5,000 - 10,000 บาท
- 1.4.3 มากกว่า 10,000 บาท

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 การเรียนรู้ตามอัธยาศัย ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

4 ด้าน ดังนี้

- 2.1.1 ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
- 2.1.2 ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน
- 2.1.3. ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว
- 2.1.4. ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การเรียนรู้ตามอัธยาศัย** หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

2. **การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ** หมายถึง การเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนมีอาชีพหรือเห็นช่องทางทำมาหากิน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการทำงาน เพื่อการประกอบอาชีพอิสระ อาชีพในตลาดแรงงาน เพื่อพัฒนาอาชีพของตนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้พัฒนาอาชีพของตน เพื่อพัฒนาตนเองเกี่ยวกับหน้าที่การงาน

2.1 **ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้** หมายถึง การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน เรียนรู้จากสถานประกอบการ เรียนรู้จากห้องสมุดประชาชน ศูนย์เทคโนโลยีตำบล ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เรียนรู้จากหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน

2.2 ด้านการเรียนรู้จากการทำงานหมายถึง การเรียนรู้จากสภาพการทำงาน จากประสบการณ์ การเรียนรู้จากบุคคลต่าง ๆ รอบข้าง การศึกษาดูงาน การเพิ่มทักษะจากการฝึกอบรม การฝึกงาน การเรียนรู้จากผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน การเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ใต้บังคับบัญชา เรียนรู้ด้วยการทดลองด้วยตนเอง เรียนรู้โดยชมรมวิชาชีพซึ่งเป็นการเรียนรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับการทำงาน มีความรู้ ความสามารถที่จะปฏิบัติงานนั้น ๆ ได้

2.3 ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว หมายถึง การเรียนรู้จากบรรพบุรุษ พ่อแม่ และสมาชิกในครอบครัว บุคคลในครอบครัว เรียนรู้ค่านิยม มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การแก้ปัญหา ประสบการณ์ และความรู้ด้านอาชีพ ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

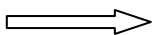
2.4 ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี หมายถึง การเรียนรู้อาชีพจาก โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับโปสเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตำราและแบบเรียน การเข้าชม นิทรรศการต่าง ๆ ของรัฐบาลและเอกชน

3. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมือง อำเภอแก่งกระจาน อำเภอเขาย้อย อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม และอำเภอหนองหญ้าปล้อง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. เพศ
2. อายุ
3. อาชีพ
4. รายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม

การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ

1. ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
2. ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน
3. ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว
4. ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาที่มี เพศ ต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอรรถาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มี อายุ ต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอรรถาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มี อาชีพ ต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอรรถาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มี รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอรรถาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่องการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. นโยบายสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. การเรียนรู้ตามอัธยาศัย
 - 3.1 ความหมายของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
 - 3.3 ลักษณะของผู้เรียนรู้ตามอัธยาศัย
 - 3.4 รูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
 - 3.5 ประเภทของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
4. การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

ปีงบประมาณ 2551 สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน เป็นองค์กรหลักในการส่งเสริม สนับสนุนและจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีกรอบการดำเนินงานมีความ มุ่งหวังที่จะสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่อุดมปัญญา ด้วยการจัดการให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ ประชาชนอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง มียุทธศาสตร์การดำเนินงาน 3 ประการ คือ การพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ของประชาชน การเพิ่มศักยภาพการจัดการความรู้ของชุมชน และการเพิ่มประสิทธิภาพการ บริหารจัดการขององค์กรและภาคีเครือข่าย โดยใช้ กลยุทธ์การดำเนินงาน 5 ประการ คือ 1) ลุยถึงที่ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย 2) จัดกิจกรรมหลากหลายโดนใจผู้เรียน 3) ขยายแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี 4) ผนึกกำลังภาคีเครือข่ายและกระจายบริการการศึกษา 5) พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ซึ่งในแต่ละกลยุทธ์ได้มีการกำหนดมาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน เพื่อเป็นกรอบวิธีการดำเนินงาน ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้สามารถ ดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าประสงค์และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดกลยุทธ์และจุดเน้น แผนปฏิบัติราชการ ปี 2551 ดังนี้

วิสัยทัศน์

การศึกษานอกโรงเรียน เป็นองค์หลักในการสร้างสังคมอุดมปัญญาด้วยการจัดการให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน อย่างมีคุณภาพและทั่วถึง

พันธกิจ

1. สร้างเสริมความใฝ่ฝันทะยานอยากในการเรียนรู้และทักษะการเรียนรู้ของกลุ่ม เป้าหมายให้สามารถเรียนรู้ได้จากสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. สร้างและกระจายโอกาสการเรียนรู้โดยการกระจายแหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. จัดและส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตและขีดความสามารถทางการศึกษา
4. สร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายในการร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นกลไกในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
5. ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาสากลผ่านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้มีคุณธรรมนำความรู้และมีทักษะการดำเนินชีวิตบนพื้นฐาน ของ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน้าที่กำกับดูแล ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทุกอำเภอ โดยมีภารกิจในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ใน 3 รูปแบบ คือ 1. การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) 2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education) 3. การศึกษาตามอัธยาศัย (In-formal Education) ปัจจุบันมีนายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ เป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

แนวคิด

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการพัฒนามาจากพื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา ความเชื่อและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทฤษฎีหลักสูตร และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนาระบบงานการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ

ธรรมชาติ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายผู้ใหญ่ที่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยมีแนวคิดที่สำคัญคือ

1. ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีคุณลักษณะและเป้าหมายในการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเด็ก เช่น ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วต้องการการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงอาชีพที่ทำอยู่ บางคนเป็นผู้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน แต่ยังมีพื้นฐานการศึกษาค่อนข้างต่ำ ต้องการได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อการศึกษาต่อหรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดสาระ และกระบวนการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับทฤษฎีหลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนธรรมชาติการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้หลักการและศาสตร์การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) รวมทั้งผู้สอนก็ต้องมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่

3. การกำหนดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาผู้ใหญ่ และปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่ที่มุ่งเน้นการส่งเสริม การวิเคราะห์สภาพสังคม และการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่สร้างองค์ความรู้และนำสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

4. ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพได้ทันที ดังนั้น การจัดสาระและกิจกรรมการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนด้วย

หลักการ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีหลักการ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาสำหรับผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้ที่พลาดโอกาสและขาดโอกาสได้รับการศึกษาในระบบหรือในพื้นที่สถานศึกษาในระบบไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ให้ได้
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการปฏิบัติจริงสอดคล้องกับวิถีชีวิต นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพได้ทันที
4. เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เห็นคุณค่า และมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ตลอดจนแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

5. เป็นการศึกษาที่ให้คุณค่าของความรู้ ประสบการณ์และอาชีพของผู้เรียน โดยสามารถนำมาเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามหลักสูตรได้

6. ส่งเสริมให้บุคคล องค์กร ชุมชนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จุดหมาย

เพื่อให้การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทยและมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต จึงกำหนดจุดหมายซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา ดังนี้

1. เห็นคุณค่าและมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2. มีความรู้ ความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ชุมชน และท้องถิ่น ภูมิใจในความเป็นไทย ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย เป็นพลเมืองที่ดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม

4. มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สภาพปัญหาของตน ชุมชน และสังคม โดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5. มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ มีทักษะในดำเนินชีวิตและรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. เห็นคุณค่าและรู้จักเลือกใช้วิทยาการ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ให้ก้าวทันต่อความเจริญและความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

7. มีทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพการงาน เป็นแบบอย่างหรือเป็นผู้นำด้านการพัฒนาอาชีพ เพื่อการพึ่งพาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ดียิ่งขึ้น

8. รักการออกกำลังกาย รู้จักรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรง มีบุคลิกภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพในการดำเนินชีวิต

9. มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืน พร้อมทั้งจะแข่งขันในสังคมโลกอย่างมีสันติ

10. เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ มีค่านิยมการเป็นผู้ผลิต มากกว่าการเป็นเพียงผู้บริโภค

11. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสีงแวดล้อมที่ยั่งยืน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม จะเน้นหนักการศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก มีการพบกลุ่มเพื่อนำสิ่งที่ได้ไปศึกษาค้นคว้ามานำเสนอ อภิปรายและสรุปร่วมกันในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. การจัดการเรียนรู้โดยการศึกษาทางไกล เป็นวิธีการที่ผู้เรียน เรียนรู้โดยผ่านสื่อการศึกษาทางไกล ได้แก่วิทยุ โทรทัศน์ Internet เป็นต้น

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยปรัชญา “คิดเป็น” ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา โดยเริ่มตั้งแต่รวบรวมและวิเคราะห์สภาพปัญหาการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยการใช้ข้อมูล 3 ด้าน คือ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านวิชาการ และข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มาใช้ในกระบวนการคิดวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ปัญหาและหาแนวทางปฏิบัติด้วยหลักของความเป็นเหตุเป็นผล ในการดำเนินชีวิตของตนและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขในการจัดการเรียนรู้ จะต้องคำนึงถึงจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ที่ต้องการเรียนรู้ เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพได้ทันที ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การจัดทำหลักสูตรจึงต้องมีความจำเป็นต้องจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดตามแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต้องจัดสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้ในสาระต่าง ๆ จึงมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล เน้นกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกับ การเรียนรู้จากวิถีชีวิต และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นต้น

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากสาระการเรียนรู้ในหมวดวิชาเดียวกันหรือสาระการเรียนรู้ต่างหมวดวิชามาบูรณาการร่วมกับ สภาพวิถีชีวิตในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นผู้ชี้แนะตลอดจนเป็นวิทยากรในสาขาวิชาที่นำมาบูรณาการ ซึ่งจัดได้หลายลักษณะ เช่น (1) การบูรณาการ

แบบผู้สอนคนเดียว (2) การบูรณาการแบบคู่ขนาน (3) การบูรณาการแบบสหวิทยาการ และ (4) การบูรณาการแบบโครงการ

วิธีการเรียนรู้

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากกลุ่ม การเรียนรู้จากการสอน และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งรวบรวมสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสาร หนังสือ และสื่อประเภทต่าง ๆ ที่หลากหลาย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิดีทัศน์ แผ่นเสียง CD-ROM สื่อบุคคล ได้แก่ ผู้รู้ ผู้ชำนาญการ ภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ สถานประกอบการ แหล่งท่องเที่ยว และสื่อการศึกษาทางไกล ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

2. การเรียนรู้จากกลุ่ม นอกจากผู้เรียนจะศึกษาด้วยตนเอง การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ยังเน้นให้ผู้เรียนได้มีการพบกลุ่มสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้โครงงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลมานำเสนอและเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ประสพการณ์ การอภิปรายในหมวดวิชาที่ผู้เรียนเรียนแล้ว แต่ยังไม่ชัดเจนในประเด็นหรือข้อคำถามบางเรื่องมาเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดของตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะให้ความกระจ่างอีกครั้งหนึ่ง และมีการทดสอบย่อย

3. การเรียนรู้จากการสอนเสริม เป็นการเรียนรู้โดยการสอนเสริม ผู้สอนต้องจัดตารางการสอนเสริมในกลุ่มสาระวิชาที่เป็นองค์ความรู้ ซึ่งเป็นทฤษฎี กฎเกณฑ์ที่มีเนื้อหาซับซ้อนและเข้าใจยาก โดยครูผู้สอนอาจจะสอนเสริมในกรณีที่มีผู้เรียนในสาขาวิชานั้น ๆ หรือเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชานั้น ๆ มาให้ความรู้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในศาสตร์นั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง

4. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและค้นพบความรู้ด้วยตนเองเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองด้วยการปฏิบัติจริงจากการทำโครงงาน เป็นต้น

3. การเรียนรู้ตามอัธยาศัย

3.1 ความหมายของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

การเรียนรู้ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ ทั้งนี้โดยขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้ในความหมายของการเปลี่ยนแปลงนั้น สามารถที่จะพิจารณาได้ใน 2 ลักษณะ คือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะเป็นไปโดยอัตโนมัติ (Automatic) ในการเรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ โดยเฉพาะการเรียนรู้ตามอัธยาศัย หรือการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นไปโดยที่ผู้เรียนอาจจะไม่ได้ตั้งใจ (Unintended Learning) และเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยตั้งใจ และต้องใช้ความพยายาม

(Purpose and Effort) นั่นก็คือ ต้องมีการวางแผนในการเรียน การกำหนดขั้นตอนในการเรียนและ ผู้เรียนจะมีความรอบรู้เชี่ยวชาญหลังจากได้เรียนแล้ว ร็อกเกอร์ (Rogers A. 1986 : 43)

การเรียนรู้ หมายถึง “การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์อันเป็นผลมาจาก ประสบการณ์” จากความหมายในแนวกว้างนี้ การเรียนรู้จึงครอบคลุมการกระทำทุกชนิด ที่ทำให้ พฤติกรรมของคนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงนี้มีความหมาย 2 นัย คือ เปลี่ยนแปลง ไปในทางดีขึ้น กับการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เลวลงกว่าเดิม ไม่ว่าจะเปลี่ยนไปในทางใดทางหนึ่งหรือ ทั้งสองทางล้วนเป็นผลจากการเรียนรู้ทั้งสิ้น (ปฐม นิคมมานนท์. 2544 : 125)

การเรียนรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งทางร่างกาย/อวัยวะ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจจะมีการสั่งสอนหรือไม่ก็ตาม การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุชั้ว ต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ในทางจิตวิทยาการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ค่อนข้าง ถาวรอันเป็นผลจากการฝึกฝนหรือการมีประสบการณ์ ทั้งทางตรงต่อการเรียนรู้ (ชลทิพย์ เขียมสำอาง. 2551 : 3)

การเรียนรู้ตามอัธยาศัย เป็นการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากความต้องการและความสนใจของ แต่ละ บุคคล ผู้เรียนต้องเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์กับชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้โดยวิธีการบังคับหรือเรียน ตามความสนใจก็ตาม เนื่องจากโลกได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมอุตสาหกรรมไปสู่สังคม ยุคข้อมูล ข่าวสาร การเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้ใหญ่และเด็กจึง ต้องให้เวลากับการเรียนมากขึ้น ซึ่งมีไม่เฉพาะแค่ในชั้นเรียนหรือการทำงานเท่านั้น แต่เป็นการใช้เวลา เรียนรู้ที่บ้าน เรียนหลังจากเลิกงานหรือเรียนในวันหยุดสุดสัปดาห์ การเรียนรู้ตามอัธยาศัยจึงเป็น องค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต การเรียนรู้จาก internet การเรียนรู้จากเอกสารโดยการ สนทนากลุ่ม การเรียนรู้จากการดูข่าวสารที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจากโทรทัศน์ การตรวจสอบข้อมูลจาก หนังสือในห้องสมุด หรือการเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์กับเพื่อนๆ และครอบครัว สิ่งที่กำลังกล่าวมานี้ ล้วนเป็น ตัวอย่างของการศึกษาตามการเรียนรู้ตามอัธยาศัยทั้งสิ้น การเรียนรู้ตามอัธยาศัยจึงเป็นวิธีการที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความเป็นไปของโลกและการเรียนรู้นวัตกรรม ใหม่ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และเป็นข้อมูลบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ (<http://www.nfe.go.th/0405/NFE-note/nattenee02.html>)

การเรียนรู้ตามอัธยาศัย ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ที่เติมเต็มความต้องการของปัจเจกที่ต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ นอกเหนือการเรียนในระบบ โรงเรียน โอกาสของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกิดขึ้นในสถานที่ต่างๆ และจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งการศึกษาตาม อัธยาศัยสามารถอธิบายได้ 2 มิติ คือ **มิติผู้เรียน** ผู้เรียนสามารถควบคุมวิธีการเรียนเอง มีวิธีการเรียน

ที่หลากหลายที่นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองกระบวนการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ และสร้างเสริมประสบการณ์โดยตรง ผู้เรียนสร้างความหมายตามความเข้าใจ และเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต **มิติผู้จัด/หรือสภาพการที่เอื้อต่อการเรียนรู้** เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนควบคุมวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากบุคคล จากครอบครัว จากชุมชนและสังคม จากประสบการณ์ จากการทำงาน และจากการดำรงชีวิตประจำวัน จากสภาพแวดล้อมทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและมีการดำเนินการให้มีขึ้น ไม่ว่าโดยมนุษย์ หรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ จากปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ จากสถานการณ์ และสื่อต่าง ๆ (วิชนี ศิลตระกูล และอมรา ปฐภิญโญบุญรณ์. 2544)

การเรียนรู้ตามอัธยาศัย หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิต การเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการทำงาน จากบุคคล จากครอบครัว จากชุมชน จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาอาชีพ โดยมีลักษณะที่สำคัญ คือ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน และไม่มีการสอบ ไม่มีการรับประกาศนียบัตร มีหรือไม่มีสถานที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้ ลักษณะการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการเรียนเพื่อความรู้และนันทนาการ อีกทั้งยังไม่จำกัดเวลาเรียน สามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538)

การเรียนรู้ตามอัธยาศัย หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อม สถานการณ์ ปัจจัยเกื้อหนุน สื่อ แหล่งความรู้ และบุคคล เพื่อส่งเสริมให้บุคคลได้เรียนรู้ตามความสนใจ ศักยภาพความพร้อม และโอกาสเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม (ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. 2544)

การเรียนรู้ตามอัธยาศัย หมายถึง ผลของการเรียนรู้อันเกิดจากสถานการณ์ที่ผู้เรียน หรือแหล่งความรู้อย่างใดอย่างหนึ่ง มีเจตจำนงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ แต่ไม่ใช่ทั้งสองปัจจัยเกิดตรงกัน อีแวน (Evan. 1981 : chapter II)

การศึกษาตามอัธยาศัยว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งบุคคลแสวงหาและรับความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเข้าใจที่กระจ่างชัดที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และการแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวบุคคล ลาเบล (La Belle. 1982 :161)

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการเรียนรู้ได้อย่างมากมาย มหัตศจรรย์ สามารถใช้ความรู้นั้นเพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมของตนได้ จะโดยพัฒนาการทางร่างกาย และสมอง หรือโดยการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อการอยู่รอดในสังคมก็ตาม มนุษย์มีวิวัฒนาการของการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้เพื่อที่จะมีชีวิตรอดตามสัญชาตญาณของสิ่งมีชีวิตไปสู่การทำมาหากินยังชีพ จนพัฒนาขึ้นเป็นวิถีชีวิตของชนเผ่า จนเริ่มมีการทำให้การเรียนรู้มีรูปแบบขึ้น เพื่อถ่ายทอดความรู้ ค่านิยมจากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งในสังคมไทยนับแต่บรรพกาล การเรียนรู้เริ่มจากบ้านจากครอบครัว เรียนรู้ที่จะทำมาหากิน เรียนรู้ที่จะอยู่รอด จนวิวัฒนาการไปสู่การเรียนรู้ในวัด ในวัง และในสกุลช่าง ต่าง ๆ จนเมื่อ

ก้าวเข้าสู่การพัฒนาประเทศเข้าสู่ความเป็นสากล จึงเริ่มมีโรงเรียนสอนขึ้น เมื่อกว่าศตวรรษที่ผ่านมา ทำให้มิติของการเรียนรู้หลากหลายมิติหายไป คงไว้แต่เพียงมิติของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนทั้ง ๆ ที่มีมิติของการเรียนรู้ที่นอกกรอบ และหลากหลายยังคงอยู่ มนุษย์มีการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการ และไม่ เป็นทางการ กล่าวคือ การเรียนรู้ที่เป็นทางการ มีการจัดระบบการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีหลักสูตร มีสื่อ มีวิธีการ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล จะเป็นในระบบ หรือนอกกรอบก็ตาม แต่เป็นเรื่องที่คาดหมาย ได้ วางแผนได้ ส่วนการเรียนรู้ที่ไม่เป็นทางการ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ไม่ชัดเจนตายตัว เรียนรู้โดยการเลียนแบบ (Animate) เรียนรู้จากการทำงาน เรียนรู้จากการเล่น เรียนรู้จากการสนทนา เรียนรู้จากการเข้าไปสัมผัสกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ตามสถานการณ์ ไม่อาจคาดหมายกะการล่วงหน้าได้ การเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามอัธยาศัย เพราะเหตุว่าการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการจัดสภาพแวดล้อม และปัจจัย เกื้อหนุน ทั้งสื่อ แหล่งความรู้ บุคคล สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เรียนตามความสนใจ ความพร้อม โอกาส แต่กระนั้นก็ตามก็อาจเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ ไว้ล่วงหน้าก็ได้ หากจะเปรียบรูปแบบการศึกษาตามนัยของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็น เชือก 3 เส้น ที่ซึ่งชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต จะเห็นได้ว่า เชือกเส้นยืนที่เชื่อมโยง ชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย คือ การศึกษาตามอัธยาศัย ในขณะที่เชือกเส้นใหญ่ที่พันรอบเส้นอื่นคือ การศึกษาในระบบ จะมีระยะเพียงช่วงหนึ่งของชีวิตแล้วแต่ละบุคคล บางคนก็ 6 ปี 9 ปี 12 ปี 16 ปี หรือมากกว่าเป็นเส้นที่หล่อหลอมบุคลิกของคน สร้างความรู้พื้นฐานที่จำเป็น เรียกว่าเป็นการศึกษาในระบบ ในขณะที่เชือกอีกเส้นหนึ่งถักทอชีวิตเป็นช่วง ๆ เป็นเปราะ ๆ เพื่อแต่งเติมให้เชือกแห่งชีวิต สมบูรณ์ อาจจะเกิดขึ้นก่อนเรียนในระบบโรงเรียน หรือในระหว่างเรียน และเมื่อพ้นจากระบบโรงเรียน แล้วก็ตาม แต่เชือกทั้งสามเส้นนี้จะถักทอชีวิตการเรียนรู้ของมนุษย์ จากลมหายใจสุดท้ายที่บอกรอหัง ก่อนหมดลมหายใจ ให้เรียนรู้ที่จะตายไปอย่างสงบสุข

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ในฐานะที่เราเป็นคนหนึ่งในสังคม

เราจำเป็นต้องยอมรับความรู้และความสำเร็จของบุคคลซึ่งได้เรียนรู้ นอกเหนือจากในโรงเรียนหรือ สถานที่ทำงาน เช่น การเรียนรู้จากพิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด internet โทรศัพท์ ภาพยนตร์ หนังสือ หนังสือพิมพ์ วิทยุและนิตยสาร สิ่งทีกล่าวนานี้ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยทั้งสิ้น "การเรียนรู้ตามอัธยาศัย" เป็นรูปแบบของการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับคน เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล การเรียนรู้ตามอัธยาศัยจึงเป็นการเรียนรู้ที่ให้ประโยชน์ และมีคุณค่าเหมือนกับการเรียนรู้ในโรงเรียนและสถานที่ทำงานและจะดียิ่งขึ้น เพราะคนสามารถกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียน และวิธีการในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยสามารถกำหนดเนื้อหาและรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเองได้ ยกตัวอย่าง เช่น หากเขาต้องการเรียนวิชาศิลปะ เขาก็สามารถไปเรียนที่

พิพิธภัณฑสถานศิลปะ หรือยืมหนังสือเกี่ยวกับศิลปะมาอ่านที่บ้าน หรือหากเขาต้องการเรียนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยา เขาก็สามารถไปที่สวนสาธารณะประจำรัฐ ประจำภาคหรือประจำชาติได้ การเรียนรู้ตามอัธยาศัย จึงเกี่ยวข้องกับคนทุกผู้ ทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยรุ่น วัยกลางคนหรือผู้สูงอายุ

การศึกษาตามอัธยาศัยดูเหมือนจะดูง่ายกว่าการศึกษาในและนอกระบบเนื่องจากไม่มีกระบวนการที่แน่ชัด ไม่สามารถจับต้อง หรือมองเห็นได้ ไม่เป็นระบบ และไม่มีแบบแผนที่แสดงความชัดเจนได้ แต่การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นพื้นฐานที่จำเป็นและมีคุณค่าในตัวเกี่ยวพันกับกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์อย่างไม่อาจปฏิเสธได้

การเรียนรู้ตามอัธยาศัยไม่ได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบในการจัดและอำนวยความสะดวกในการเรียน เช่นองค์ความรู้ วิธีการเรียนการสอน หลักสูตร การประเมินผล และการนำไปใช้ แต่การศึกษาตามอัธยาศัยเน้นที่พัฒนาความสามารถในการนำศักยภาพของบุคคลออกมาเพื่อสร้าง และสนองความต้องการแสวงหา ค้นคว้าคำตอบ และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการซึ่งเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระบบ

การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ที่มีอยู่ ที่ไม่แสดงออกหรือเปิดเผยออกมา (tacit knowledge) และความรู้ที่แฝงอยู่ (implicit knowledge) ตลอดจนผลผลิตของความรู้ในสังคม โดยผ่านการเรียนรู้ที่กระจายอยู่และมีอยู่สภาพการณ์รอบ ๆ Veronica McGivney เสนอแนวคิดเรื่องการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดดังกล่าว ดังนี้

การศึกษาตามอัธยาศัยทำให้มีกระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นภายนอก ในสภาพการเรียนรู้ที่ถูกจัดไว้ และการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจกรรมและความสนใจของบุคคลและกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจไม่ได้ยอมรับว่าเป็นการเรียนรู้ก็ได้

การศึกษาตามอัธยาศัยอาจอยู่ในรูปของกิจกรรมที่ไม่จัดเป็นรายวิชา อาจได้แก่ การอภิปราย การถกเถียงปัญหา การพูดคุย การนำเสนอเรื่องราวหรือข้อมูลต่าง ๆ การให้คำแนะนำและการแนะแนว ซึ่งอาจเป็นไปเพื่อการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และสนองความต้องการของกลุ่มบุคคล โดยองค์กรหรือบุคคล เช่น เรื่องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การดูแลผู้สูงอายุ เรื่องของความปลอดภัย การจ้างแรงงาน ซึ่งไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

การศึกษาตามอัธยาศัยที่มีการวางแผนและมีโครงสร้างอยู่แล้ว เช่นหลักสูตรระยะสั้นที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความสนใจและความจำเป็นที่ได้สำรวจมาแล้ว แต่มีวิธีการจัดแบบยืดหยุ่น และด้วยวิธีการการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่นการอบรมทำอาหารทางรายการทีวีที่เป็นเกม คือจุดประสงค์ของรายการบันเทิงแต่สอดแทรกสาระแก่ผู้ชมเรื่องการประกอบอาหาร ซึ่งผู้ชมอาจรับทราบ หรือลงมือนำไปทดลองทำเองภายหลัง (ยืดหยุ่น) ซึ่งต่างจากรายการสอนทำอาหารที่จัดว่าเป็นการให้การศึกษา นอกระบบระดับหนึ่ง (วิศนี ศิลตระกูล และอมรา ปฐภิญโญบูรณ์. 2544 : 24)

แนวคิดด้านองค์ประกอบในการจัดและอำนวยความสะดวกในการเรียน ซึ่งครอบคลุมการจัดสภาพการเรียนรู้ทางกายภาพ Physical learning environment ซึ่งรวมถึงจิตวิทยา การสร้างบรรยากาศ การสื่อสาร การสื่อความหมาย การนำเสนอ และการเคารพซึ่งกันและกัน ตลอดจนการสร้าง “การศึกษาตามอัธยาศัย” (Informal educator) ที่มีให้ผู้สอนสั่ง แต่เป็นครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ที่อาจเป็นทั้งครูที่พูดได้ และครูที่พูดไม่ได้ (โกวิท วรพิพัฒน์. 2536)

3.3 ลักษณะของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย การศึกษาตามอัธยาศัยมีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะ ทั้งนี้ก็โดยอาศัยการเทียบเคียงกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ ดังนี้

1. การศึกษาตามอัธยาศัยมีรูปแบบที่ไม่เป็นรูปแบบที่จะอธิบายได้ชัดเจน(Non Form) ไม่สามารถจับต้องหรือมองเห็น จับต้องได้เหมือนการศึกษาในระบบที่มีโรงเรียนเป็นตัวแทนระบบ แต่รู้ว่ามีอยู่ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย หรือการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ หรือการเรียนรู้ตามวิถีชีวิต (ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. 2544 : 7)

2. การศึกษาตามอัธยาศัยเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมมีหลายสถานการณ์ จึงมีหลายวัตถุประสงค์และไม่จำเป็นต้องเพื่อการศึกษาเท่านั้น เช่น สถานสงเคราะห์และคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคที่ให้บริการความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิในการบริโภคและแก้ปัญหาเรื่องการเงินหรือชมรมเยาวชนที่ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3. การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระบบอื่น ๆ อย่างแยกไม่ออก ให้ชัดเจนได้ กล่าวคือ บุคคลสามารถใช้การศึกษาตามอัธยาศัยไประหว่างการเรียนในระบบพร้อม ๆ กันด้วย แต่ทั้งนี้ต้องมีการจัดระบบการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาตามอัธยาศัยกับการศึกษารูปแบบอื่น ๆ เพื่อป้องกันผลเสียที่อาจเกิดขึ้น จากขั้นตอนการเลือกนำจุดเด่นของการศึกษาตามอัธยาศัยมาใช้ในบริบทของอีกรูปแบบของการศึกษาได้ เช่น การจัดทัศนศึกษา การท่องเที่ยวแบบต่าง ๆ ซึ่งสามารถเกี่ยวโยงกับการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ด้วย

4. การศึกษาตามอัธยาศัยจึงเป็นการศึกษาที่มีหลากหลายรูปแบบ และใช้วิธีการที่ไม่เป็นทางการ (Multi Forms) ต่าง ๆ ได้ ไม่จำกัด

5. การศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีหลักสูตร (Non-School และ Non-Traditional Settings) ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอนไม่จำกัดอายุไม่มีการลงทะเบียนและไม่มีการสอน ไม่มีการรับประกาศนียบัตร มีหรือไม่มีสถานที่แน่นอนเรียนที่ไหนก็ได้ ลักษณะการเรียนส่วนใหญ่เป็นการเรียนเพื่อความรู้และนันทนาการ อีกทั้งยังไม่จำกัดเวลาเรียน (สุมาลี สังข์ศรี. 2544)

6. การศึกษาตามอัธยาศัยมีเรื่องกำหนดเวลาในการเรียนรู้ที่เป็นตัวแปรและควบคุม ไม่น้อยมาก เพราะการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการปล่อยอิสระตามอัธยาศัย ดังนั้นการประเมินผลจึงอยู่ที่

ผู้เรียนเองเช่นกัน ผู้เรียนอาจไม่รู้ตัว แต่ผลการเรียนส่งผลได้ จนมีการนำไปใช้จึงจะเกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งก็อาจไม่ได้ใช้ก็ได้ (วิศนี ศิลตระกูลและอมรา ปฐกัญญ์. 2544)

7. การศึกษาตามอัธยาศัยต้องหรือสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต (Life Orientation) เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลที่สัมผัส หรือมีปฏิริยาต่อสภาพแวดล้อมซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ในแต่ละวัน รวมทั้งการเลือกรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัยในการดำเนินชีวิต ตั้งแต่การ เลี้ยงดูกัน ในครอบครัว (Parent Instruction) การทำงาน (Workplace) และการสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละวัน (Daily Experiences) (วิศนี ศิลตระกูลและอมรา ปฐกัญญ์. 2544)

8. การศึกษาตามอัธยาศัยมีกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นลักษณะเฉพาะที่ อาจเกิดได้ซ้ำแต่อาจ ไม่เกิดซ้ำที่มีผลเหมือนเดิมทุกประการ (ชัยยศ อิมสุวรรณ์. 2544)

9. การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการอุบัติขึ้น อาจเป็นจงใจหรือไม่จงใจไม่สามารถคาดหมายล่วงหน้าได้ (Accidental และ Unpredictable) ไม่สามารถระบุลักษณะบ่งชี้ถึงผลการเรียนที่เหมือนกัน ได้ทุกส่วน และทุกครั้งบางครั้งอาจไม่มีผลใด ๆ เกิดขึ้น

10. การศึกษาตามอัธยาศัยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ และความหมายจากปัจจัยในการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ทั้งนี้มีประเด็นเรื่องการผ่านผ่านลักษณะที่เป็น อัธยาศัย ซึ่งหมายถึงการทำตามอำเภอใจของผู้เรียนว่า จะขัดด้วยกฎระเบียบที่สถาบันบางแห่ง จำเป็นต้องมี เช่น กรณีการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้ต้องขังที่ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการ เรียนด้วยตนเองภายในกฎระเบียบของสถานพินิจเด็กและเยาวชนด้วยหรือไม่

11. การศึกษาตามอัธยาศัย มีลักษณะของการอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมเป็นการไม่ผูกพัน แต่เต็มใจที่จะเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องมีการสร้างปฏิสัมพันธ์การต่อรอง การสื่อความหมาย การเคารพใน ความคิดซึ่งกันและกันเพื่อร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เกิดขึ้นง่าย ๆ ต้องผ่านการฝึกและมีปัจจัยอื่น ช่วย เช่น เพื่อนคนสนิท คนรู้จัก ความคุ้นเคย การยอมรับระหว่างกันและกันด้วย

12. การศึกษาตามอัธยาศัยสามารถเรียนได้ตลอดเวลา จึงเกิดได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา และทุก สถานการณ์ ซึ่งการเรียนรู้ อาจเกิดหรือไม่ก็ขึ้นอยู่ว่าผู้เรียนจะได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น อย่างไร

13. การศึกษาตามอัธยาศัยเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยต่อเนื่องไปตลอดชีวิตเพราะเป็นการศึกษาที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการดำเนินชีวิต บุคคลทุกคนจึงสามารถเข้าออกและสัมผัสการศึกษา ตามอัธยาศัยได้ตลอดชั่วชีวิตจนสิ้นอายุขัย (From Womb to Tomb)

3.4 รูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย การเรียนรู้ตามอัธยาศัย เป็นการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่ หลากหลาย และไม่เป็นทางการ ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย พึงทำ ความเข้าใจว่า แม้ว่าเราไม่สามารถจับตัวตนของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยได้ชัดเจนแน่นอน แต่เรารู้ว่า

มีการศึกษาชนิดหนึ่งอยู่จริงที่ทำให้ บุคคลเกิดการเรียนรู้ การที่เราไม่สามารถจัดการให้การศึกษาตาม อรรถาธิบาย มีรูปแบบชัดเจนแน่นอน เพราะธรรมชาติของการศึกษาชนิดนี้เป็นลักษณะที่ไม่ชัดเจนแน่นอน และยังเมื่อเอากลับมาคิดเรื่องการศึกษาที่จะต้องมีความชัดเจนในเรื่องวัตถุประสงค์ หรือ เป้าประสงค์ของการศึกษา หลักสูตรวิธีการเรียนการสอน ครู สื่อ วิธีการวัดผลประเมินผล ซึ่งเป็น กระบวนทัศน์ (Paradigm) ทางการศึกษาที่ ปลุกฝังกันมาช้านาน โดยระบบการศึกษาจะทำให้เราไม่สามารถตอบคำถามเรื่องการศึกษาตามอรรถาธิบาย โดยใช้กรอบของการศึกษาทั่ว ๆ ไปได้เลย เพราะทุก คำตอบจะมีแต่ความกำกวม ไม่ชัดเจนแน่นอน

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ รูปแบบของการศึกษาตามอรรถาธิบาย ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. การศึกษาตามอรรถาธิบายเกิดขึ้นได้ทุกหนทุกแห่งตามแต่สถานการณ์จะพาไป สถานการณ์ แห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดสถานที่ อายุ กลุ่ม รูปแบบ หรือวิธีการเรียนรู้

2. การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ จะเป็นบุคคล วัตถุ สิ่งของ สถานการณ์ใด ๆ ก็ตาม จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เช่น เรียนจากพ่อแม่ เรียนจากการ ทดลองทำ เรียนจากการพาตนเองเข้าไปสู่เหตุการณ์ เรียนจากการสัมผัสวัสดุสิ่งของ สื่อ ฯลฯ การ เรียนรู้ดังกล่าวเกิดขึ้น ณ จุดหนึ่งภายในใจของบุคคลเป็นจุด “รู้จริง” ที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการภายใน

3. ลักษณะของการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาตามอรรถาธิบาย โดยทั่วไปมีลักษณะ เฉพาะที่

1) เป็นการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนฐานของการสนทนา (Conversation Base)

2) ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นับแต่เลือกที่จะเรียนหรือไม่เรียน จะ เรียนเรื่องใด และพอเพียงแล้วหรือยัง

3) การเรียนรู้คาดหมายล่วงหน้าไม่ได้ (Unpredictable) บางสถานการณ์เกิดการเรียนรู้ แต่ บางสถานการณ์ไม่เกิดการเรียนรู้ บางคนเกิดการเรียนรู้ แต่ในสถานการณ์เดียวกันบางคนไม่เกิดการ เรียนรู้

4) การประเมินผลอยู่ที่ตัวผู้เรียนเองเป็นสำคัญ แต่บางกรณีขึ้นอยู่กับบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยที่ จะยอมรับความรู้ที่เกิดขึ้น แต่ไม่มีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนแน่นอน

ผลของการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาตามอรรถาธิบายนั้นมิได้อยู่โดยไม่รู้ตัว เพราะเป็นการสั่งสมมา ที่ละเล็กละน้อย ไม่อาจคาดหวังได้ว่าผลของการเรียนรู้เป็นอย่างไรจนกว่าจะนำมาใช้ใน ชีวิตจริง การ ประเมินจึงทำได้ไม่ง่าย เพราะคุณค่าของผลการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายไม่ใช่สิ่งที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ต่อไปได้ มากเท่ากับการนำไปใช้ในชีวิตจริง

วิศณี ศิลตระกูลและอมรา ปฐมัญญบุญ : 2544 การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายมี 3 ชนิด คือ

1. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed learning) เป็นโครงการเรียนรู้ที่กำหนด

โดยผู้เรียน โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากนักการศึกษา แต่สามารถเป็นการนำเสนอของวิทยากร การเรียนรู้แบบนี้เป็นเรื่องของความตั้งใจ เพราะผู้เรียนมีจุดหมายในบางสิ่งบางอย่างที่ต้องการเรียนรู้ สิ่งนั้นอาจมาก่อนที่กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้น เป็นเรื่องของจิตสำนึก โดยปัจเจกบุคคลตระหนักว่าเขาต้องเรียนรู้ในบางสิ่งบางอย่าง

2. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ (Incidental learning) หมายถึง ประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมิได้มีความตั้งใจมาก่อนว่าจะต้องเรียนสิ่งนั้น แต่เมื่อได้รับประสบการณ์ เขาก็รับรู้ได้ว่าเขาได้เรียนรู้บางอย่างขึ้นมา ดังนั้น จึงเป็นความไม่ตั้งใจแต่รู้สึกรับรู้ (unintended but conscious)

3. การเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน (Tacit learning) หมายถึง การรู้ในคุณค่า ทักษะ พฤติกรรม หรือทักษะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน มิใช่เพียงแค่การจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายจึงเป็นเพียงการจัดการให้บุคคลเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยการจัดสภาพแวดล้อม ปัจจัยเกื้อหนุน บรรยากาศ สถานการณ์ ให้บุคคลได้เรียนรู้

3.5 ประเภทของการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย การศึกษาตามอรรถาธิบายมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ ไม่มีการกำหนด และแบบแผนที่ชัดเจนเหมือนการศึกษาในและนอกระบบ การศึกษาตามอรรถาธิบายไม่มีการแบ่งระดับการศึกษาไม่มีชั้นเรียนและรายวิชา รูปแบบของการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายจึงมีได้หลากหลาย บางรูปแบบเป็นเพียงกิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมการศึกษาที่เกิดขึ้น บางรูปแบบเป็นสถานการณ์ ปรากฏการณ์ที่อาจมีขึ้นเองตามธรรมชาติ (Natural Settings or Natural Phenomena) หรือโดยการสร้างขึ้นของสิ่งมีชีวิต ซึ่งรวมมนุษย์ (Human Made) หรือเกิดจากการกระทำของสัตว์ (Animal Made) ก็ได้ หรือแม้กระทั่งสิ่งที่เกิดในสังคมตามปกติ โดยมิได้เกี่ยวข้องกับการศึกษาใด ๆ (Societal Settings) บางประเภทเป็นเพียงปัจจัยเอื้อต่อการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เช่น การพูดคุย ถกเถียงปัญหา การหารือ และการสืบค้นบางสิ่งบางอย่าง รวมทั้งแหล่งความรู้สถานที่ทางประวัติศาสตร์ ที่เล่น สนามกีฬา ชุมชน สมาคม ศาสนาสถาน แหล่งวัฒนธรรม สื่อประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่สื่อที่เป็นบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อเทคโนโลยี ตลอดจนสื่อสารมวลชนที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาโดยตรง เป็นต้น ล้วนเป็นรูปแบบของการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายทั้งสิ้น การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายสามารถแบ่งเป็นประเภทตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. **การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้** เป็นการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้เป็นทรัพยากรสำคัญหนึ่งใน ที่ให้ประสบการณ์การเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นเองทั้งโดยตั้งใจของมนุษย์ มนุษย์เกิดมา จะห้อมล้อมอยู่กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ อาจเป็นสถานที่วัตถุสิ่งของบุคคล แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน ป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นไปตามวิถีชีวิตและการทำงานของคนในชุมชน เช่น ร้านค้าขายของชำในตลาด ลานนวดข้าว โรงงาน โรงงานขนาดเล็กในหมู่บ้าน ป่า ห้วย หนอง คลอง บึง อุทยานมัจฉา สวนสมุนไพร และทุกคนทุกแห่งในชุมชน ซึ่งล้วนแต่เป็นห้องเรียนธรรมชาติที่เปิดกว้างให้

ผู้เรียนได้จินตนาการได้เองอย่างกว้างขวาง หรือแหล่งการเรียนรู้ที่รัฐและประชาชนจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคลในชุมชน เช่น อุทยานการศึกษา อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติทางทะเล ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์ศิลปาชีพ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานีอนามัย สำนักงานเกษตรตำบล อบต. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ระหว่างคนกับวัตถุสิ่งของก็ได้ความสัมพันธ์อยู่ในรูปการสนทนาพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อาจเป็นทางการไม่เป็นทางการ อาจตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์จะนำไป แหล่งเรียนรู้มีอยู่ทุกหนทุกแห่ง แหล่งเรียนรู้แห่งแรกที่มนุษย์ได้สัมผัส คือ พ่อแม่ บ้าน ครอบครัว จากนั้นมีครู โรงเรียน ที่ทำงาน ผู้รู้ในแขนงต่าง สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ อุทยานต่าง ๆ รวมถึงแหล่งที่เป็นธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา จัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช. 2533 : 10)

การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียนและโรงเรียน หรือสถานศึกษาเท่านั้น แต่จะรวมเอาประสบการณ์ที่คนเราได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับแหล่งการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา แหล่งการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษา และพัฒนาอาชีพ

2. การเรียนรู้จากที่ทำงาน การเรียนรู้ไม่ได้มุ่งหวังแต่เพียงพัฒนาบุคคลให้มีสติปัญญาจากการเล่าเรียนจากตำราและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ แต่การเรียนรู้ที่เกิดจากการเห็นของจริง ปฏิบัติจริงย่อมก่อให้เกิดความสามารถ ทักษะที่ใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้มากกว่าการเรียนรู้จากสถานที่ทำงานหรือสถานประกอบการ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้จากความรู้ ทักษะ ทศนคติของบุคลากรในสถานที่ทำงาน สถานประกอบการโดยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการได้รับการศึกษานอกระบบการฝึกอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้จากที่ทำงาน สามารถเกิดขึ้นได้เมื่อการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์จริง ที่เป็นปัญหาและสภาพของการทำงานนั้น ๆ การเรียนรู้ในสถานที่ทำงานหรือสถานประกอบการจะเกิดขึ้น การเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ผสมผสานเข้ากับงานที่บุคลากรปฏิบัติอยู่การเรียนรู้ของบุคลากรในสถานที่ทำงานจะเกิดจากความต้องการของบุคคล เพื่อมุ่งหวังผลการปฏิบัติงานของสถานที่ทำงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

3. การเรียนรู้จากครอบครัว ในสมัยก่อนเมื่อยังไม่มีระบบโรงเรียนและระบบการศึกษามนุษย์เรียนรู้กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัว การเรียนรู้ส่วนใหญ่ เป็นแบบตามอัธยาศัย (Informal learning) เมื่อมีการติดต่อกัน จึงมีการประดิษฐ์คิดค้นภาษาขึ้นในการสื่อสาร บางกลุ่มมีภาษาพูด บางกลุ่มมีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ความเชื่อ อาชีพ การถ่ายทอดความรู้ทักษะอาชีพต่าง ๆ จะเกิดขึ้นภายในครอบครัว พ่อแม่จะเป็นผู้ส่งสอนอบรม ถ่ายทอดให้ลูก ๆ มีความรู้จักใช้ทักษะด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต (สุนทร สุนันท์ชัย. 2544 : 29)

การเรียนรู้จากครอบครัวมีความสำคัญและเกิดขึ้นได้ ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ เป็นการเรียนรู้ได้ทั้งในระบบ นอกกระบวนโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย จากความเชื่อที่ว่าชีวิตเริ่มจากที่บ้าน และครอบครัว การศึกษาเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ไม่แปลกแยกความเจริญงอกงามของชีวิตและจิตวิญญาณ การเรียนรู้จากครอบครัวเป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์จะเรียนรู้ได้โดยอัธยาศัย การถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ การสัมผัสกับการปฏิบัติจริงในบ้านเรือน และสังคมก็สามารถบรรลุเป้าหมายแห่งชีวิตได้

4. การเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและต่อเนื่องตลอดชีวิต คงมิใช่มาจากครู จากการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้นแต่มีตัวกลางที่เรียกว่า “สื่อ” ที่เป็นทั้งวัสดุอุปกรณ์ หรือสิ่งที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ผู้แสวงหาความรู้สามารถไปศึกษาค้นคว้าหรือได้รับการถ่ายทอดจากการเห็น การฟัง หรือทั้งสองทางพร้อม ๆ กันก็ได้ สื่อและเทคโนโลยีมีความสำคัญในโลกแห่งการเรียนรู้การเรียนรู้ตามอัธยาศัย สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ให้มีคุณภาพสูง ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอยู่กับบุคคลตลอดเวลาและต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

การนำเอาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพื่อจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์และเครือข่าย โทรคมนาคมที่เชื่อมต่อกันสำหรับใช้ในการส่งและรับข้อมูล และมัลติมีเดียเกี่ยวกับความรู้ โดยผ่านกระบวนการประมวลหรือจัดทำในรูปแบบที่มีความหมายและความสะดวก มาใช้ประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ในระบบ นอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนไทยสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 4)

ในปัจจุบันมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันที่เรารู้จักกัน ก็คือ e-learning เนื่องจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงจากวิธีการเรียนจากเดิมเป็นการเรียนจากอิเล็กทรอนิกส์ก้าวหน้า เช่น การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดาวเทียม วิดีทัศน์ แผ่นซีดี และอื่น ๆ ใช้ในสถานการณ์ การเรียนรู้ที่มีความหมายกว้างขวางซึ่งจะเชื่อมโยงความรู้จากภายนอกเข้ามาผสมผสานกับความรู้ดั้งเดิมที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ การเรียนรู้ของคนได้เป็นอย่างดี

4. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคลเพื่อให้เกิดความมั่นคงและการเพิ่มมูลค่าให้กับอาชีพ หรือเห็นช่องทางทำมาหากิน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการทำงาน เพื่อการประกอบอาชีพอิสระ อาชีพในตลาดแรงงานหรือเพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน รวมทั้งเพิ่มวุฒิทางการศึกษาและพัฒนาตนเอง เกี่ยวกับหน้าที่การงาน

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนได้มีนโยบายและเป้าหมายสาธารณะ มุ่งให้ความสำคัญในการเร่งรัด ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพที่ต้องสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติจริงที่บูรณาการกับวิถีชีวิตให้แก่บุคคลและชุมชนเพื่อแก้ปัญหาการว่างงานและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน โดยได้กำหนดสาระสำคัญการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ดังนี้

1. การเรียนรู้อาชีพแบบองค์รวมที่ประชาชน ครู กศน. และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนให้กับนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน
2. การออกแบบการเรียนรู้งานอาชีพตามลักษณะของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพในรูปแบบการฝึกทักษะอาชีพ การเข้าสู่อาชีพ การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยี
3. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงที่บูรณาการกับวิถีชีวิตโดยใช้วงจรกระบวนการคิด ทำ จำ แก้ปัญหาและพัฒนา
4. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพที่พัฒนาศักยภาพของบุคคลและชุมชน ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ สร้างเครือข่ายอาชีพ มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้และประสบการณ์ การทำอาชีพภายใต้วัฒนธรรมของชุมชน มีกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันของชุมชนเป็นชุมชนที่ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและพัฒนาอาชีพ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิไลลักษณ์ ยุ่นสมาน (2541) ได้ทำการศึกษาความต้องการตามการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในจังหวัดกาญจนบุรี ในสี่ด้าน คือ ด้านห้องสมุด ด้านเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ด้านสื่อมวลชน และด้านสื่อพื้นบ้าน เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในจังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีอายุ 15-45 ปี อยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ซึ่งมาใช้บริการและติดต่อราชการ ณ สำนักงานเทศบาลและที่ว่าการอำเภอทุกแห่งในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 200 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง มาตรฐาน 3 ระดับ และคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัยพบว่า สตรีในจังหวัดกาญจนบุรี มีความต้องการการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรวม ในด้านห้องสมุด ด้ายเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ด้านสื่อมวลชน และด้านสื่อพื้นบ้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีความต้องการการศึกษาตามอัธยาศัยเกือบทุกข้อทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับปานกลาง สตรีที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการศึกษา ตามอัธยาศัย

โดยรวมและในด้านห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถิติที่อาชีพต่างกัน มีความต้องการศึกษาตามอัธยาศัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านสื่อพื้นบ้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01สถิติให้ความคิดเห็นและข้อ เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการศึกษาตามอัธยาศัย ในเรื่องมีมุมหนังสือสำหรับสตรี มีที่อ่านหนังสือครบทุกหมู่บ้าน มีการแนะนำการฝึกอาชีพจากหน่วยงานราชการ

ธิติมา คงสวัสดิ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียน มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพการสมรส และระดับผลการเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิจัยเรียนทางไกล จังหวัดนนทบุรี จำนวน 346 คน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศ อาชีพ สถานภาพการสมรสและระดับผลการเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนไม่แตกต่างกัน นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีรายได้และอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมนึก ดีหะสิงห์ (2547 : บทคัดย่อ)ได้ทำการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาวิชาเอกธุรกิจศึกษา โครงการความร่วมมือทางวิชาการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับโรงเรียนพัฒนการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มีจุดประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วิชาเอกธุรกิจศึกษาในโครงการความร่วมมือทางวิชาการ การศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับโรงเรียนพัฒนการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วิชาเอกธุรกิจศึกษา ในโครงการความร่วมมือทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับโรงเรียนพัฒนการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต โดยจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส 3) เพื่อรวบรวมปัญหาในการเรียนการสอน และข้อเสนอนแนะเพิ่มเติมของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วิชาเอกธุรกิจศึกษา ในโครงการความร่วมมือทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับโรงเรียนพัฒนการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

ผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการเรียนการสอนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) นิสิตที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) นิสิตที่มีอาชีพต่างกัน มีปัญหาการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) นิสิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีปัญหาการเรียน

การสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5) นิสิตที่มีสถานภาพต่างกัน มีปัญหาการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร (2546) ได้ดำเนินโครงการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อถอดบทเรียนกลุ่มพัฒนาอาชีพที่ประสบผลสำเร็จของภาคประชาชน 2) เพื่อสรุปวิธีการเรียนรู้การจัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพของภาคประชาชน 3) เพื่อออกแบบระบบการจัดการเรียนรู้กลุ่มพัฒนาอาชีพ 4) เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการดำเนินงานจัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพของบริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ ทำการวิจัยในด้านพื้นที่ การวิจัยศึกษาใน 4 ภาค คือ ภาคเหนือ 2 กลุ่ม ภาคกลาง 3 กลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 กลุ่ม และภาคใต้ 1 กลุ่ม รวม 8 กลุ่ม ขอบเขตทางด้านวิธีการ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัยกับประชาชน เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพได้เหมาะสมกับปัญหาความต้องการของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาคประชาชนมีระบบการเรียนรู้พัฒนาอาชีพที่ใช้ชีวิตเป็นตัวตั้งเป็น การเรียนรู้ที่บูรณาการมิติต่าง ๆ ของชุมชนเข้ามาเป็นเรื่องเดียวกัน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของประชาชน คือ ต้องหลุดพ้นจากความยากจน, มีการจัดการความรู้ของตนเองอย่างเป็นระบบ, ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญของความสำเร็จ และกิจกรรมอาชีพที่จะต้องใช้ทุนที่มีอยู่แล้วในชุมชนเป็นหลักสำคัญ 3) แนวดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพที่ประชาชนต้องการมีลักษณะ ต้องมีเป้าหมายความสำเร็จ, มีกระบวนการเรียนรู้, สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาพัฒนาอาชีพ ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจะต้องเน้นชุมชนและประชาชนเป็นสำคัญ

สำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 4 (2549) รายงานการศึกษาวิจัย การจัดการศึกษาตามอัยาศัยขององค์กรและสถาบันในเขตตรวจราชการที่ 4 โดยมีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ 1) เพื่อศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่องค์กรและสถาบัน ใช้จัดการศึกษาตามอัยาศัย 2) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามอัยาศัยขององค์กรและสถาบัน 3) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอัยาศัยขององค์กรและสถาบัน 4) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอในการจัดการศึกษาตามอัยาศัยขององค์กรและสถาบันที่จัดให้ประชาชน โดยศึกษากับประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวนคน องค์กรและสถาบันในเขตพื้นที่ตรวจราชการที่ 4 ได้แก่จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา และอ่างทอง โดยเก็บข้อมูลจากบุคลากรในองค์กรและสถาบันที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคหากลุ่มสัมภาษณ์แบบสนธิวบออล สุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น และกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นหน่วยตัวอย่างด้วยวิธีการกำหนดโคต้า แล้วจึงใช้วิธีสุ่มแบบมีจุดมุ่งหมาย

ผลการวิจัยพบว่า 1)สถานภาพขององค์กรและสถาบันหน่วยตัวอย่าง จำนวน 138 แห่ง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 30 แห่ง องค์กรบริการของเอกชน จำนวน 15 แห่ง สถาบันศาสนา จำนวน 35 แห่ง และสถาบันสื่อมวลชน จำนวน 10 แห่ง 2)สภาพสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่องค์กรและสถาบัน ในเขตตรวจราชการที่ 4 ใช้เป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย ในภาพรวม 10 อันดับ ได้แก่ 1. หนังสือพิมพ์ 2. แหล่งวัฒนธรรมประเพณี 3. วารสาร จุลสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ 4. หอสมุด ห้องสมุด สำนักวิทยบริการ ที่อ่านหนังสือ 5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 6. แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ 7.วิทยุ 8. โทรทัศน์ 9. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน 10. แหล่งนันทนาการ 3) มีการจัดกิจกรรมที่องค์กรและสถาบันใช้เป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย ทุกองค์กร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่กำลังศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามหลักเกณฑ์การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 4,200 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 365 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จของ Yamane ระดับความเชื่อมั่น 95% ขนาดตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) จำนวน 365 คน

ตาราง 1 จำนวนนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1/2551

ศูนย์บริการการศึกษานอก โรงเรียนอำเภอ	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
เมืองเพชรบุรี	1,437	125
แก่งกระจาน	449	39
เขาย้อย	274	24
ชะอำ	548	48
ท่ายาง	723	63
บ้านลาด	259	22
บ้านแหลม	280	24
หนองหญ้าปล้อง	230	20
รวม	4,200	365

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของ นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง การเรียนรู้มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง การเรียนรู้มาก

คะแนน 3 หมายถึง การเรียนรู้ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง การเรียนรู้น้อย

คะแนน 1 หมายถึง การเรียนรู้น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด มีข้อคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ ซึ่งคำตอบในส่วนนี้จะนำไปประมวลผลเพื่อประโยชน์ในการจัดการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ต่อไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม แล้วรวบรวมแนวความคิดมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ จำนวน 12 ข้อ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน จำนวน 12 ข้อ ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว จำนวน 10 ข้อ ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 44 ข้อ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำเพิ่มเติม และนำมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง คือ
 - 4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 4.2 นางมาริสรา โกเศยะโยธิน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรมวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 - 4.3 นางสาวสำเนียง เพชรจอม ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคกลาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
 - 4.4 นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี
 - 4.5 นางเบญจพร หมั่นสวัสดิ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ จากผู้เชี่ยวชาญมาหาความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป คือ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน จำนวน 10 ข้อ ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว จำนวน 10 ข้อ ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี จำนวน 9 ข้อ รวมทั้งสิ้น 39 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้ (Try Out) มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

8. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. วางแผนการจัดเก็บข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551
2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 8 อำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม 2551 ถึงวันที่ 25 กรกฎาคม 2551 โดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทุกอำเภอ แจกแบบสอบถามให้กับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ช่วยแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมเก็บแบบสอบถามคืนผู้วิจัย จำนวน 365 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลได้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ใสรหัสโดยจำแนกตามตัวแปรร้อยละ เพื่อหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี นำมาตรวจให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน 1 เมื่อตอบในช่อง น้อยที่สุด

ให้คะแนน 2 เมื่อตอบในช่อง น้อย

ให้คะแนน 3 เมื่อตอบในช่อง ปานกลาง

ให้คะแนน 4 เมื่อตอบในช่อง มาก

ให้คะแนน 5 เมื่อตอบในช่อง มากที่สุด

3. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยนำเนื้อหามารวบรวมเป็นรายด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสถิติตามจุดมุ่งหมาย และสมมุติฐานที่ตั้งไว้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายระดับ

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายระดับ

ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายระดับมากที่สุด

3. การเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามตัวแปรอิสระ เพศ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test และเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปร อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน วิเคราะห์โดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance) ถ้าพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD)

4. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดและแจกแจงความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1 สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2549 :158)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum$ แทน ผลรวมของคะแนน (Sigma)

X แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตร (สุวัฒน์

วัฒนวงศ์. 2549 : 163)

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S.D แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum$ แทน ผลรวมของคะแนน (Sigma)

X แทน คะแนนแต่ละตัว

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2549 : 1)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

R แทน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2549 : 14)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

K แทน จำนวนส่วนย่อยหรือจำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละส่วนย่อย หรือแต่ละข้อ

S_x^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของ เครื่องมือวัด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ใช้ t-test for independent samples โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546 : 166)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 กลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

N_1, N_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ กลุ่มที่ 2

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) โดยใช้สูตรของ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546 : 236)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน F – distribution

MS_B แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 เมื่อพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติทำการเปรียบเทียบพหุคูณโดยใช้วิธีการของ Fisher's Least Significant Difference (LSD) (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2544 : 332-333)

$$LSD = t_{1-\alpha/2; n-k} \sqrt{MSE \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]}$$

เมื่อ $t_{1-\alpha/2; n-k}$ แทน ค่าที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ T-test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และชั้นห่างความเป็นอิสระภายในกลุ่ม

MSE แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม (MS_w)

n_i แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่ม i

n_j แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่ม j

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลตามลำดับข้อ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มเป้าหมาย ที่ต้องการศึกษาค้นคว้า
N	แทน	แทนจำนวนนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ที่เลือก มาเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษาค้นคว้า
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
df	แทน	ระดับขั้นของความอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Squares)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี โดยรวมและ รายด้าน ดังนี้

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ของนักศึกษา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ต่อเดือน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	คิดเป็น(ร้อยละ)
1. เพศ		
1.1 ชาย	151	41.37
1.2 หญิง	214	58.63
รวม	365	100.00
2.อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	169	46.30
2.2 30-40 ปี	124	33.97
2.3 มากกว่า 40 ปี	72	19.73
รวม	365	100.00

ตาราง 2 ต่อ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	คิดเป็น(ร้อยละ)
3. อาชีพ		
3.1 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท	61	16.71
3.2 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	91	24.93
3.3 รับจ้าง	128	35.07
3.4 เกษตรกร	85	23.29
รวม	365	100.00
4. รายได้ต่อเดือน		
4.1 ต่ำกว่า 5,000 บาท	108	29.59
4.2 5,000 -10,000 บาท	140	38.36
4.3 มากกว่า 10,000 บาท	117	32.05
รวม	365	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 365 คน จำแนกได้ ดังนี้

จำแนกตามอายุ พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ส่วนมากเพศหญิง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 58.63 และเป็นเพศชาย จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 41.37

จำแนกตามอายุ พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 อายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 33.97 และอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 19.73

จำแนกตามอาชีพ พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มีอาชีพ รับจ้าง จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 35.07 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 24.93 อาชีพเกษตรกร จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.29 และอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.71

จำแนกตามรายได้ พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มีรายได้ระหว่าง 5,000 –10,000 บาท จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 38.36 รายได้มากกว่า 10,000 บาท จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 32.05 และรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 29.59

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน

ระดับการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้	3.14	0.64	ปานกลาง
ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน	3.52	0.53	มาก
ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว	3.68	0.67	มาก
ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี	3.21	0.66	ปานกลาง
รวม	3.39	0.48	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มีการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.39$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน อยู่ในระดับมาก($\bar{X}=3.52$) ด้านการเรียนรู้จาก สื่อและเทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$) และด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.14$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของ
 นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
 โดยรวมและรายข้อ

ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้	ระดับการเรียนรู้		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ท่านได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ในเรื่องอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน	3.56	0.82	มาก
2. ท่านได้เรียนรู้อาชีพจากศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย	3.36	0.83	ปานกลาง
3. ท่านเรียนรู้จากงานแสดงสินค้า OTOP	3.26	0.89	ปานกลาง
4. ท่านเรียนรู้จากการเข้ารับฟังคำบรรยายต่างๆ เกี่ยวกับงานอาชีพ	3.31	0.86	ปานกลาง
5. ท่านศึกษาดูงานอาชีพจากแหล่งอาชีพต่าง ๆ	3.32	0.86	ปานกลาง
6. ท่านเรียนรู้การประกอบอาชีพจากมูมอินเตอร์เน็ต ของห้องสมุดประชาชน	2.93	1.04	ปานกลาง
7. ท่านเรียนรู้เรื่องเกษตรธรรมชาติ/เกษตรผสมผสาน/ อาชีพเสริมจากศูนย์เทคโนโลยีตำบล	3.09	0.99	ปานกลาง
8. ท่านได้รับการอบรมการทำบัญชีครัวเรือน/ การลงทุนจากหน่วยงานราชการ	3.18	0.93	ปานกลาง
9. ท่านได้เข้ารับการอบรมโครงการ 108 อาชีพ กับหน่วยบริการเคลื่อนที่	2.58	1.04	ปานกลาง
10. ท่านเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพจากสถานประกอบการ	2.89	1.01	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.14	0.64	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอก
 โรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$)
 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มีการเรียนรู้จากภูมิปัญญา
 ชาวบ้าน ในเรื่องอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับ
 ปานกลาง โดยข้อที่มีการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้อาชีพ
 จากศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย ($\bar{X} = 3.36$) การเรียนรู้โดยการศึกษาดูงานอาชีพจากแหล่งอาชีพ
 ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.32$) และการเรียนรู้จากงานแสดงสินค้า OTOP ($\bar{X} = 3.26$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของ
 นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากการทำงานโดยรวม
 และรายข้อ

ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน	ระดับการเรียนรู้		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
11. ท่านเรียนรู้โดยการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน/ ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใต้บังคับบัญชา	3.60	0.91	มาก
12. ท่านเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.85	0.77	มาก
13. ท่านเรียนรู้อาชีพที่ทำโดยการทดลองศึกษาด้วยตนเอง	3.64	0.86	มาก
14. ท่านเรียนรู้โดยการพูดคุยกับนักวิชาการเฉพาะด้าน	3.02	0.90	ปานกลาง
15. ท่านเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน	3.82	0.86	มาก
16. ท่านเรียนรู้โดยการสังเกตและจดจำการทำงานของผู้อื่น	3.60	0.83	มาก
17. ท่านเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติงานด้วยตนเอง จนเกิดความชำนาญ	3.74	0.80	มาก
18. ท่านเรียนรู้โดยการฝึกอบรมเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง	3.31	0.85	ปานกลาง
19. ท่านเรียนรู้โดยการเข้าร่วมชมรมวิชาชีพ	3.07	0.95	ปานกลาง
20. ท่านเรียนรู้จากสภาพปัญหาในการทำงาน	3.57	0.84	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.52	0.53	มาก

จากตาราง 5 พบว่า การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอก
 โรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อ
 พิจารณารายข้อพบว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่มีระดับการเรียนรู้
 อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการเรียนรู้สูงสุด 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 ($\bar{X} = 3.85$) การเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน ($\bar{X} = 3.74$) การเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติงาน
 ด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญ ตามลำดับ

ส่วนข้อที่นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3 อันดับ คือ การเรียนรู้โดยการฝึกอบรม
 เพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง ($\bar{X} = 3.31$) การเรียนรู้โดยการเข้าร่วมชมรมวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.07$) การ
 เรียนรู้โดยการพูดคุยกับนักวิชาการเฉพาะด้าน ($\bar{X} = 3.02$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของ
 นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากครอบครัวโดยรวม
 และรายข้อ

ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว	ระดับการเรียนรู้		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
21. ท่านประกอบอาชีพเดียวกับครอบครัว	3.40	1.17	ปานกลาง
22. ท่านได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์การประกอบอาชีพจากบรรพบุรุษ	3.41	1.12	ปานกลาง
23. ท่านได้แลกเปลี่ยนความรู้และทักษะอาชีพจากบุคคลภายในครอบครัว	3.58	0.92	มาก
24. ท่านเรียนรู้การวางแผนในการประกอบอาชีพจากครอบครัว	3.72	0.91	มาก
25. ท่านเรียนรู้การพัฒนาอาชีพจากการแก้ปัญหา ร่วมกันในครอบครัว	3.75	0.88	มาก
26. ท่านเรียนรู้คุณธรรมในการประกอบอาชีพจากครอบครัว	3.89	0.85	มาก
27. ท่านเรียนรู้การจัดการด้านการเงินจากครอบครัว	3.90	0.79	มาก
28. ท่านเรียนรู้การประกอบอาชีพเสริมจากบุคคลในครอบครัว	3.65	0.88	มาก
29. ท่านรับฟังข้อเสนอแนะการประกอบอาชีพ จากบุคคลในครอบครัว	3.77	0.84	มาก
30. ท่านมีการปรึกษาหารือกัน ในครอบครัวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	3.82	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.68	0.67	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่มีการเรียนรู้ในระดับมาก โดยข้อที่มีการเรียนรู้สูงสุด 3 อันดับแรก คือเรียนรู้การจัดการด้านการเงินจากครอบครัว ($\bar{X} = 3.90$) การเรียนรู้คุณธรรมในการประกอบอาชีพจากครอบครัว ($\bar{X} = 3.89$) และมีการปรึกษาหารือกัน
ในครอบครัวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

ส่วนข้อที่นักศึกษาที่มีการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง 2 อันดับ ได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์การประกอบอาชีพจากบรรพบุรุษ ($\bar{X} = 3.41$) การประกอบอาชีพเดียวกับครอบครัว ($\bar{X} = 3.40$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี โดยรวมและรายข้อ

ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี	ระดับการเรียนรู้		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
31. ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือวารสาร นิตยสาร จุลสาร เกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ	3.42	0.91	ปานกลาง
32. ท่านเรียนรู้อาชีพจากแผ่นพับ โปสเตอร์	3.08	0.91	ปานกลาง
33. ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน	3.36	0.94	ปานกลาง
34. ท่านเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพโดยการดูรายการโทรทัศน์	3.61	0.86	มาก
35. ท่านเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพโดยการฟังวิทยุ	3.16	1.03	ปานกลาง
36. ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการเข้าชมนิทรรศการต่าง ๆ	2.96	0.94	ปานกลาง
37. ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการรับข่าวสารจากหน่วยเคลื่อนที่ ต่าง ๆ ของทางราชการ	3.02	0.99	ปานกลาง
38. ท่านเรียนรู้อาชีพจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเตอร์เน็ต VCD CD ฯลฯ)	2.94	1.15	ปานกลาง
39. ท่านเรียนรู้อาชีพจากตำราและแบบเรียน	3.38	0.96	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.21	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มีการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพโดยการดูรายการโทรทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$)

ส่วนข้อที่มีอันดับปานกลาง 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือวารสาร นิตยสาร จุลสาร เกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.42$) การเรียนรู้อาชีพจากตำราและแบบเรียน ($\bar{X} = 3.38$) และการเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ($\bar{X} = 3.36$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การเรียนรู้	เพศ				df	t	Sig
	ชาย		หญิง				
	(n=151)		(n=214)				
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D			
ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้	3.19	0.69	3.11	0.59	363	1.12	0.26
ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน	3.56	0.57	3.48	0.50	363	1.32	0.18
ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว	3.70	0.65	3.67	0.69	363	0.45	0.64
ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี	3.26	0.70	3.17	0.63	363	1.29	0.19
รวม	3.43	0.53	3.36	0.45	363	1.33	0.18

จากตาราง 8 พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการเรียนรู้ตามอักษยาศัยเพื่อ
พัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามอายุ
โดยรวมและรายด้าน

การเรียนรู้	อายุ					
	ต่ำกว่า 30 ปี		30-40 ปี		มากกว่า 40 ปี	
	(n=169)		(n=124)		(n=72)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้	2.99	0.55	3.28	0.70	3.26	0.63
ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน	3.43	0.50	3.57	0.56	3.63	0.51
ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว	3.61	0.67	3.74	0.65	3.75	0.71
ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี	3.05	0.62	3.37	0.69	3.30	0.66
รวม	3.27	0.41	3.49	0.54	3.49	0.49

จากตาราง 9 พบว่า นักศึกษา มีการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอายุต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 3.27$) โดยอายุ 30-40 ปี และมากกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 3.49$) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
รายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ของนักศึกษาอายุต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 3.61$) อายุ 30-40 ปี
($\bar{X} = 3.74$) และอายุมากกว่า 40 ปี ขึ้นไป ($\bar{X} = 3.75$) มีการเรียนรู้ในระดับมาก และด้านการ
เรียนรู้จากการทำงาน ของนักศึกษาอายุ 30-40 ปี ($\bar{X} = 3.57$) และอายุมากกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 3.63$)
มีการเรียนรู้ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการเรียนรู้ตามอักษยาศัยเพื่อ
พัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามอายุ
โดยรวมและรายด้าน

การเรียนรู้	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig F
ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	7.23	3.61	9.20**	0.000
	ภายในกลุ่ม	362	142.23	0.39		
	รวม	364	149.46			
ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.66	1.33	4.75**	0.009
	ภายในกลุ่ม	362	101.59	0.28		
	รวม	364	104.26			
ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	1.53	0.76	1.67	0.190
	ภายในกลุ่ม	362	166.59	0.46		
	รวม	364	168.12			
ด้านการเรียนรู้จากสื่อและ เทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	2	7.83	3.91	9.12**	0.000
	ภายในกลุ่ม	362	155.29	0.42		
	รวม	364	163.13			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.25	2.12	9.32**	0.000
	ภายในกลุ่ม	362	82.65	0.22		
	รวม	364	83.91			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 พบว่า นักศึกษา ที่มีอายุต่างกัน มีการเรียนรู้โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาอายุต่างกัน มีการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้จากครอบครัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบ Least Significant Difference (LSD) ดังปรากฏในตาราง 11-14

ตาราง 11 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาจารย์เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมจำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 3.27$	30-40 ปี $\bar{X} = 3.49$	มากกว่า 40 ปี $\bar{X} = 3.49$
ต่ำกว่า 30 ปี	3.27	-	.21**	.21**
30-40 ปี	3.49	-	-	.00
มากกว่า 40 ปี	3.49	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มีการเรียนรู้ตามอรรถาจารย์เพื่อพัฒนาอาชีพ ที่มีอายุ 30-40 ปี และมากกว่า 40 ปี มีการเรียนรู้มากกว่านักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาจารย์เพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 2.99$	มากกว่า 40 ปี $\bar{X} = 3.26$	30-40 ปี $\bar{X} = 3.28$
ต่ำกว่า 30 ปี	2.99	-	.29**	.26**
มากกว่า 40 ปี	3.26	-	-	.02
30-40 ปี	3.28	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 พบว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ที่มีอายุ 30-40 ปี และมากกว่า 40 ปี มีการเรียนรู้มากกว่านักศึกษาที่มี อายุต่ำกว่า 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่ อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 3.43$	30-40 ปี $\bar{X} = 3.57$	มากกว่า 40 ปี $\bar{X} = 3.63$
ต่ำกว่า 30 ปี	3.43		.14*	.20**
30-40 ปี	3.57			.06
มากกว่า 40 ปี	3.63			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรีมีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีการเรียนรู้มากกว่านักศึกษาที่มี อายุต่ำกว่า 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาที่มีอายุ 30-40 ปี มีการเรียนรู้มากกว่านักศึกษาที่มี อายุต่ำกว่า 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่ อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีนอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 3.05$	มากกว่า 40 ปี $\bar{X} = 3.30$	30-40 ปี $\bar{X} = 3.37$
ต่ำกว่า 30 ปี	3.05	-	.31**	.24**
มากกว่า 40 ปี	3.30	-	-	.07
30-40 ปี	3.37	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีนอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี และ 30-40 ปี มีการเรียนรู้มากกว่านักศึกษาที่มี อายุต่ำกว่า 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่ อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการเรียนรู้ตามอักษะเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน

การเรียนรู้	อาชีพ							
	รับราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ/ พนักงานบริษัท		ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว/ ค้าขาย		รับจ้าง		เกษตรกร	
	(n=61)		(n=91)		(n=128)		(n=85)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ด้านการเรียนรู้จาก								
แหล่งเรียนรู้	3.29	0.64	3.30	0.64	2.91	0.52	3.22	0.70
ด้านการเรียนรู้จาก								
การทำงาน	3.60	0.51	3.64	0.54	3.35	0.53	3.57	0.48
ด้านการเรียนรู้								
จากครอบครัว	3.58	0.68	3.84	0.63	3.55	0.63	3.78	0.74
ด้านการเรียนรู้จากสื่อ								
และเทคโนโลยี	3.46	0.55	3.34	0.73	2.96	0.56	3.27	0.70
รวม	3.48	0.49	3.53	0.48	3.19	0.40	3.46	0.51

จากตาราง 15 พบว่า นักศึกษา มีการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท ($\bar{X} = 3.48$) อาชีพรับจ้าง ($\bar{X} = 3.19$) และอาชีพเกษตร ($\bar{X} = 3.46$) มีการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายมีการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$)

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้จากครอบครัวมีการเรียนรู้ในระดับมากโดยอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท ($\bar{X} = 3.58$) การประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ($\bar{X} = 3.84$) อาชีพรับจ้าง ($\bar{X} = 3.55$) และอาชีพเกษตร ($\bar{X} = 3.78$) และด้านการเรียนรู้จากการทำงาน มีการเรียนรู้ในระดับมากโดยอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท ($\bar{X} = 3.60$) การประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ($\bar{X} = 3.64$) และอาชีพเกษตร ($\bar{X} = 3.46$) ส่วนอาชีพรับจ้างมีการเรียนรู้ในระดับ ปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษา
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน

การเรียนรู้	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig F
ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	3	10.95	3.65	9.52**	0.000
	ภายในกลุ่ม	361	138.50	0.38		
	รวม	364	149.46			
ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	5.43	1.81	6.66**	0.000
	ภายในกลุ่ม	361	98.82	0.27		
	รวม	364	104.26			
ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	3	5.93	1.97	4.40**	0.005
	ภายในกลุ่ม	361	162.19	0.44		
	รวม	364	168.12			
ด้านการเรียนรู้จากสื่อและ เทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	3	13.57	4.52	10.92**	0.000
	ภายในกลุ่ม	361	149.55	0.41		
	รวม	364	163.13			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	7.60	2.53	11.53**	0.000
	ภายในกลุ่ม	361	79.31	0.22		
	รวม	364	86.91			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

ตาราง 17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	รับจ้าง $\bar{X} = 3.19$	เกษตร $\bar{X} = 3.46$	ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว/ค้าขาย $\bar{X} = 3.48$	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ $\bar{X} = 3.53$
รับจ้าง	3.19	-	.04	.28**	.02
เกษตร	3.46	-	-	.33**	.07
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.48	-	-	-	.26**
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.53	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 พบว่านักศึกษา ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายและอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมมากกว่าอาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้

อาชีพ	$\bar{X}$	รับจ้าง $\bar{X} = 2.91$	เกษตร $\bar{X} = 3.22$	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ $\bar{X} = 3.29$	ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว/ค้าขาย $\bar{X} = 3.30$
รับจ้าง	2.91	-	.00	.38**	.07
เกษตร	3.22	-	-	.38**	.08
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.29	-	-	-	.30**
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.30	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 พบว่านักศึกษา ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายมีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นอกจากอาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน

อาชีพ	$\bar{X}$	รับจ้าง $\bar{X}=3.35$	เกษตร $\bar{X}=3.57$	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ $\bar{X}=3.60$	ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว/ค้าขาย $\bar{X}=3.64$
รับจ้าง	3.35	-	.04	.24**	.03
เกษตร	3.57	-		.28**	.07
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.60	-			.21**
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.64	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่านักศึกษา ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน มากกว่าอาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว

อาชีพ	$\bar{X}$	ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว/ค้าขาย $\bar{X}=3.35$	เกษตร $\bar{X}=3.57$	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ $\bar{X}=3.60$	รับจ้าง $\bar{X}=3.64$
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.84	-	.26*	.02	.19
เกษตร	3.78	-		.29**	.06
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.58	-			.22*
รับจ้าง	3.55	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่านักศึกษา ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตรกร มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว มากกว่าการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี

อาชีพ	$\bar{X}$	รับจ้าง $\bar{X} = 2.96$	เกษตรกร $\bar{X} = 3.27$	ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย $\bar{X} = 3.34$	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ $\bar{X} = 3.46$
รับจ้าง	2.96	-	.12	.50**	.19
เกษตรกร	3.27	-		.37**	.07
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.34	-			.30**
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.46	-			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 21 พบว่านักศึกษา ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี มากกว่าอาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยรวมและรายด้าน

การเรียนรู้	รายได้ต่อเดือน					
	ต่ำกว่า 5,000		5,000 -10,000		มากกว่า 10,000	
	บาท		บาท		บาท	
	(n=108)		(n=140)		(n=117)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้	2.91	0.56	2.99	0.54	3.53	0.63
ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน	3.28	0.55	3.48	0.47	3.78	.046
ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว	3.53	0.71	3.65	0.68	3.86	0.60
ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี	2.93	0.55	3.07	0.64	3.63	0.59
รวม	3.16	0.43	3.30	0.41	3.70	0.46

จากตาราง 22 พบว่า นักศึกษา มีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000. บาท และรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,000 -10,000 บาท อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายได้ต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ของนักศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน และด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี ของนักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,000 -10,000 บาท อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษา
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยรวมและรายด้าน

การเรียนรู้	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig F
ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	26.95	13.47	39.83**	0.000
	ภายในกลุ่ม	362	122.50	0.33		
	รวม	364	149.46			
ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	14.02	7.01	28.14**	0.000
	ภายในกลุ่ม	362	90.23	0.24		
	รวม	364	104.26			
ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	6.09	3.04	6.80**	0.001
	ภายในกลุ่ม	362	162.03	0.44		
	รวม	364	168.12			
ด้านการเรียนรู้จากสื่อและ เทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	2	31.17	15.58	42.76**	0.000
	ภายในกลุ่ม	362	131.95	0.36		
	รวม	364	163.13			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	17.77	8.89	46.54**	0.000
	ภายในกลุ่ม	362	69.13	0.19		
	รวม	364	86.91			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 23 พบว่า นักศึกษา ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการเรียนรู้โดยรวมและรายด้าน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 4

ตาราง 24 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5,000	5,000 -10,000	มากกว่า 10,000
		บาท $\bar{X} = 3.16$	บาท $\bar{X} = 3.30$	บาท $\bar{X} = 3.70$
ต่ำกว่า 5000 บาท	3.16	-	.13*	.53**
5,000 -10,000 บาท	3.30	-	-	.39**
มากกว่า 10,000 บาท	3.70	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่านักศึกษา ที่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 10,000 บาท และ 5,000 -10,000 บาท มีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวม มากกว่านักศึกษาที่มี รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01และ .05 ตามลำดับ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 25 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5000	5,000 -10,000	มากกว่า 10,000
		บาท $\bar{X} = 2.91$	บาท $\bar{X} = 2.99$	บาท $\bar{X} = 3.53$
ต่ำกว่า 5000 บาท	2.91	-	.08	.62**
5,000 -10,000 บาท	2.99	-	-	.54**
มากกว่า 10,000 บาท	3.53	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 25 พบว่านักศึกษา ที่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 10,000 บาท และ 5,000-10,000 บาท มีการเรียนรู้ตามอรรถาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ มากกว่านักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 26 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอรรถาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5000	5,000 -10,000	มากกว่า 10,000
		บาท	บาท	บาท
		$\bar{X} = 3.28$	$\bar{X} = 3.48$	$\bar{X} = 3.78$
ต่ำกว่า 5000 บาท	3.28	-	.19**	.49**
5,000 -10,000 บาท	3.48	-	-	.29**
มากกว่า 10,000 บาท	3.78	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 26 พบว่านักศึกษา ที่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 10,000 บาท และ 5,000-10,000 บาทมีการเรียนรู้ตามอรรถาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน มากกว่านักศึกษาที่มีรายได้ 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 27 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5000	5,000-10,000	มากกว่า 10,000
		บาท	บาท	บาท
		$\bar{X} = 3.53$	$\bar{X} = 3.65$	$\bar{X} = 3.86$
ต่ำกว่า 5000 บาท	3.53	-	.11	.32**
5,000 -10,000 บาท	3.65	-	-	.20*
มากกว่า 10,000 บาท	3.86	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่านักศึกษา ที่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 10,000 บาท มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว มากกว่านักศึกษาที่มีรายได้ ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ มากกว่านักศึกษาที่มีรายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 28 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5000	5,000-10,000	มากกว่า 10,000
		บาท	บาท	บาท
		$\bar{X} = 2.93$	$\bar{X} = 3.07$	$\bar{X} = 3.63$
ต่ำกว่า 5000 บาท	2.93	-	.14	.69**
5,000-10,000 บาท	3.07	-	-	.55**
มากกว่า 10,000 บาท	3.63	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 28 พบว่านักศึกษา ที่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 10,000 บาท มีการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี มากกว่านักศึกษาที่มีรายได้ ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท และ 5,000 -10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผู้อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ในด้านการเรียนรู้จากแหล่ง เรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ด้านการเรียนรู้จากสื่อและ เทคโนโลยีและปัญหาในการเรียนรู้ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 32.05 มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 29 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะของการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาอาชีพ ของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้		
1.	แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้เสีย ค่าใช้จ่ายเดินทางไปเรียนรู้ที่อื่นและเมื่อไปแล้วแหล่งเรียนรู้นั้นไม่ตรง ตามความต้องการของผู้เรียน	81
2.	ไปเรียนรู้กับภูมิปัญญาชาวบ้านบางครั้งไม่อยู่ทำให้เสียเวลา	42
3.	แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ไม่มีข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร และระบุขั้นตอน ของการเรียนรู้ด้านอาชีพ	15
4.	ควรจัดกิจกรรมให้บริการด้านความรู้/ด้านอาชีพที่แหล่งเรียนรู้/ด้านการ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้/อาชีพเสริม/การทำปุ๋ยหมัก บ่อย ๆ	12
5.	ควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้สะอาด สะดวก สบาย และปลอดภัยให้แก่ผู้เข้าไป เรียนรู้	9
6.	ควรมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในการเรียนรู้ เนื่องจากบางแหล่งเรียนรู้ มีแต่สถานที่อย่างเดียว	4

ตาราง 29 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้		
7.	ควรปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ตรงตามความต้องการของคนในชุมชน ในการจัดแสดงสินค้า OTOP ควรมีการแนะนำอาชีพที่ของผู้ประสบความสำเร็จ หรือแนะนำช่องทางอาชีพให้กับผู้ร่วมงาน	3
8.	ควรจัดกิจกรรมอาชีพให้ชัดเจนในแหล่งเรียนรู้	2
9.	ควรจัดให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพ	1
ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน		
1.	ควรให้หน่วยงาน ร้านค้า พาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่บ่อย ๆ	42
2.	หลังจากทำงานเสร็จทุกครั้งควรให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น	14
3.	ให้หน่วยงานจัดอบรมเรื่องความสามัคคีความเสียสละในการทำงาน	12
4.	ต้องการให้สถานประกอบการใช้เทคโนโลยีในการทำงานเพื่อประหยัดแรงงานคน	8
5.	ต้องการให้มีการอบรมสอนงานก่อนที่จะเข้าทำงาน	3
ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว		
1.	การเรียนรู้ในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกันทำให้เกิดปัญหา	22
2.	ควรมีการจัดกิจกรรมให้กับคนในครอบครัวทำร่วมกันทุกคน	18
ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี		
1.	ควรให้การอบรมเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์กับนักศึกษาและประชาชนทั่วไป	83
2.	ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดประชาชนให้เพียงพอแก่นักศึกษา และมีคอมพิวเตอร์ที่แหล่งเรียนรู้ของชุมชนทุกแห่ง	76
3.	ควรมีการบริการด้านสื่อและเทคโนโลยีทุกชนิด ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่	63
4.	ควรมีการอธิบายการใช้เทคโนโลยี เช่นเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องเล่น CD เครื่องเล่น DVD อย่างชัดเจนและเป็นขั้นตอน	25
5.	ควรมีสื่อที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมให้มากที่สุด	8
6.	ควรมีสื่อและเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการ และจัดหาสื่อที่ง่ายต่อการเรียนรู้	3
7.	ควรมีการจัดนิทรรศการเรื่องอาชีพมาก ๆ	2

ตาราง 29 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
อุปสรรคปัญหาในการเรียนรู้		
1.	ไม่มีเวลาในการเรียนรู้	92
2.	เรียนรู้จากตำรา และCD แล้วไม่เข้าใจนำไปปฏิบัติไม่ได้	44
3.	แหล่งเรียนรู้อยู่ไกลทำให้เป็นปัญหาในการเดินทางและเสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง	41
4.	มีปัญหาด้านการเงินไม่สามารถจัดหาสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ได้	15
5.	สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ไม่ทันสมัย หาซื้อยาก ราคาแพง	10

จากตารางที่ 29 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ พบว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ การไปเรียนรู้กับภูมิปัญญาชาวบ้านบางครั้งไม่อยู่ ทำให้เสียเวลา ต้องเดินทางไปเรียนรู้ไกล ทำให้เสียค่าใช้จ่ายและไม่คุ้มค่าในการเรียนรู้ บางทีไปแล้วแหล่งเรียนรู้นั้นไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ไม่มีข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร และไม่ระบุขั้นตอนของการเรียนรู้ด้านอาชีพ ควรจัดกิจกรรมให้บริการด้านความรู้/ด้านอาชีพที่แหล่งเรียนรู้/ด้านการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้/อาชีพเสริม/การทำปุ๋ยหมัก บ่อย ๆ ควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้สะดวก สะดวกสบาย และปลอดภัยให้แก่ผู้เข้าไปเรียนรู้ ควรมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในการเรียนรู้ เนื่องจากบางแหล่งเรียนรู้มีแต่สถานที่อย่างเดียว ควรปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ตรงตามความต้องการของคนในชุมชน ในการจัดแสดงสินค้า OTOP ควรมีการแนะนำอาชีพที่ประสบความสำเร็จให้กับผู้เข้าร่วมงานหรือนำเสนอช่องทางอาชีพให้กับผู้ศึกษาบาง ควรจัดเรียนรู้ด้านอาชีพในวัด

2. ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากการทำงาน นักศึกษาต้องการให้หน่วยงาน ร้านค้า พาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ หลังจากทำงานเสร็จทุกครั้งควรให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น ต้องการให้หน่วยงานจัดอบรมเรื่องความสามัคคี ความเสียสละในการทำงาน ต้องการให้สถานประกอบการใช้เทคโนโลยีในการทำงานเพื่อประหยัดแรงงานคน ต้องการให้มีการอบรมสอนงานก่อนที่จะเข้าทำงาน

3. ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากครอบครัว การเรียนรู้ในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกันทำให้เกิดปัญหา ควรมีการจัดกิจกรรมให้กับคนในครอบครัวทุกคน

4. ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี ควรให้การอบรมเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์กับนักศึกษาและประชาชนทั่วไป ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดประชาชนให้เพียงพอแก่นักศึกษาและมีคอมพิวเตอร์ที่แหล่งเรียนรู้ของชุมชนทุกแห่ง ควรมีการบริการด้านสื่อและเทคโนโลยีทุกชนิด ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ควรมีการอธิบายการใช้เทคโนโลยี เช่นเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องเล่น CD เครื่องเล่น DVD อย่างชัดเจนและเป็นขั้นตอน ควรมีสื่อที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมให้มากที่สุด ควรมีสื่อและเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการ และจัดหาสื่อที่ง่ายต่อการเรียนรู้ ควรมีการจัดนิทรรศการเรื่องอาชีพมาก ๆ

5. อุปสรรคปัญหาในการเรียนรู้ พบว่านักศึกษา ไม่มีเวลาในการเรียนรู้ นักศึกษาเรียนรู้จากตำรา และCD แล้วไม่เข้าใจนำไปปฏิบัติไม่ได้ แหล่งเรียนรู้อยู่ไกลทำให้เป็นปัญหาในการเดินทางและเสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง นักศึกษามีปัญหาด้านการเงินไม่สามารถจัดหาสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ได้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ไม่ทันสมัย หาซื้อยาก ราคาแพง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเรียนรู้ตามอัธยาศัย เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการดำเนินชีวิตของมนุษย์นับตั้งแต่เด็กด้าบรรพ์ เป็นการเรียนรู้ตามความสนใจของมนุษย์ไม่มีระบบและระเบียบตายตัวแน่นอน เกิดจากความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล เกิดขึ้นได้ทุกแห่งทุกเวลาต่อเนื่องยาวนานไปตลอดชีวิต ตั้งแต่อุบัติขึ้นในครรภ์มารดาและจบลงเมื่อความตายมาเยือน พฤติกรรมการเรียนรู้เริ่มจากครอบครัว การทำงาน ชุมชนและสังคม แหล่งเรียนรู้ องค์ความรู้ต่าง ๆ สถาบันการศึกษา สื่อและเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเป็นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อม สถานการณ์ ปัจจัยเกื้อหนุน ความพร้อมและโอกาส เป็นการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่หลากหลายและไม่เป็นทางการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้ดีขึ้น

การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพแล้ว หลังจากผู้เรียนพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ คือพลาตและขาดโอกาสการได้รับการศึกษาในระบบ และสามารถศึกษาต่อได้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะมีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการควบคุมตนเองเพื่อนำไปสู่การพัฒนา ศักยภาพของการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตัวเองเพื่อสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้สำหรับพัฒนา อาชีพในชีวิตประจำวันได้ เป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ และเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพสามารถ คิด วิเคราะห์ เรียนรู้และศึกษาสิ่งใหม่ เพิ่มเติมให้แก่ตนเอง และสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนของการวิจัยและสรุปผล ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ ตามอัธยาศัยใน 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี
2. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี เกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงวิธีการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ทั้ง 4 ด้าน เพื่อไปพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี
2. ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นประโยชน์โดยตรงต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูล ประกอบการวางแผนและปรับปรุงกิจกรรมเรียนรู้ตามอัธยาศัยให้เหมาะสม ต่อไป
3. เพื่อเป็นข้อมูลของนักวิชาการในการศึกษาแนวทางปรับปรุงการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ในการพัฒนาอาชีพของประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 4,200 คน (ที่มา – งานทะเบียนนักศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 365 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จของ Yamane ระดับความเชื่อมั่น 95%ขนาดตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ จำนวน 365 คน คิดเป็นร้อยละ 100

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาที่มี เพศ ต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มี อายุ ต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มี อาชีพ ต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มี รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบ
เลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษา
การศึกษานอกโรงเรียน ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน
ด้านเรียนรู้จากครอบครัว ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี ลักษณะของแบบสอบถามเป็น
แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง การเรียนรู้มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง การเรียนรู้มาก

คะแนน 3 หมายถึง การเรียนรู้ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง การเรียนรู้น้อย

คะแนน 1 หมายถึง การเรียนรู้ที่น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อรวบรวมปัญหาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติมของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนนอกระบบจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการเรียนรู้ตาม
อัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความ
อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out) ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความ
อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย เพื่อส่งไปให้ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ
ทุกอำเภอ จำนวน 8 อำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แจก
แบบสอบถามให้นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดเพชรบุรี
และรวบรวมส่งคืนที่ผู้วิจัย

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม 2551 ถึงวันที่ 25 กรกฎาคม 2551 โดยจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 365 ฉบับ และได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบจำนวน 365 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ พบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาครบแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2. จำแนกข้อมูลแบบสอบถามตามตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1 เพศ

2.2 อายุ

2.3 อาชีพ

2.4 รายได้ต่อเดือน

3. จำแนกข้อมูลของแบบสอบถามตามตัวแปรทั้ง 4 ด้าน และตรวจให้คะแนนเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอักษยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี แต่ละข้อคำถามตามค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกที่กำหนดไว้ในแต่ละด้าน รวม 4 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

3.2 ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน

3.3 ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว

3.4 ด้ายการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี

4. นำข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอักษยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for Social Sciences/Personal Computer) โดยการประเมินค่าระดับการเรียนรู้ของนักศึกษา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอักษยาศัยระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอักษยาศัยระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอักษยาศัยระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอักษยาศัยระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอักษยาศัยระดับมากที่สุด

5. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้ตามอรรถาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามตัวแปรอิสระ เพศ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า (t-test) และเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปร อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน วิเคราะห์โดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance) ถ้าพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD)

4. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดและแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ตามอรรถาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี สรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 เพศ ของนักศึกษา จำนวน 365 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 58.63 และเพศชาย จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 41.37

1.2 อายุ ของนักศึกษา จำนวน 365 คน ส่วนใหญ่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 อายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 33.97 และอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 19.73

1.3 อาชีพ ของนักศึกษา จำนวน 365 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพ รับจ้าง จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 35.07 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 35.07 อาชีพเกษตรกร จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.29 และอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.71

1.4 รายได้ต่อเดือน ของนักศึกษา จำนวน 365 คน ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 38.36 รายได้มากกว่า 10,000 บาท จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 32.05 และ รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.59

2. นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอรรถาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน อยู่ในระดับมาก($\bar{X}=3.52$) ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$) และด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพใน ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ โดยรวมนักศึกษามีการเรียนรู้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยปานกลาง 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในเรื่องอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.36$) การศึกษาดูงานอาชีพจากแหล่งอาชีพต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.32$) และการเรียนรู้จากการเข้ารับฟังคำบรรยายต่าง ๆ เกี่ยวกับงานอาชีพ ($\bar{X} = 3.31$) ตามลำดับ

ส่วนข้อที่มีอันดับมาก มี 1 อันดับ คือ การเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในเรื่องอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.56$)

2.2 นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพใน ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน โดยรวมนักศึกษามีการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.85$) การเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน ($\bar{X} = 3.82$) และการเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติงานด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญ ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

ส่วนข้อที่นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3 อันดับ คือ การเรียนรู้โดยการฝึกอบรมเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง ($\bar{X} = 3.31$) การเรียนรู้โดยการเข้าร่วมชมรมวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.07$) และการเรียนรู้โดยการพูดคุยกับนักวิชาการเฉพาะด้าน ($\bar{X} = 3.02$) ตามลำดับ

2.3 นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ในด้านการเรียนรู้จากครอบครัว โดยรวมนักศึกษามีการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การจัดการด้านการเงินจากครอบครัว ($\bar{X} = 3.90$) การเรียนรู้คุณธรรมในการประกอบอาชีพจากครอบครัว ($\bar{X} = 3.89$) และการปรึกษาหารือกันในครอบครัวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

ส่วนข้อที่นักศึกษามีการเรียนรู้ในระดับปานกลาง 2 อันดับ คือ การได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์การประกอบอาชีพจากบรรพบุรุษ ($\bar{X} = 3.41$) และการประกอบอาชีพเดียวกับครอบครัว ($\bar{X} = 3.40$)

2.4 นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพใน ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี โดยรวมนักศึกษามีการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยปานกลาง 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือ วารสาร นิตยสาร จุลสาร เกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.42$) การเรียนรู้อาชีพจากตำราและแบบเรียน ($\bar{X} = 3.38$) และการเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ($\bar{X} = 3.36$) ตามลำดับ

ส่วนข้อที่มีอันดับมาก มี 1 อันดับ คือ มีการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพโดยการดูรายการโทรทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$)

2.4 นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพใน ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ โดยรวมนักศึกษามีการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยปานกลาง 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในเรื่องอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.36$) การศึกษาดูงานอาชีพจากแหล่งอาชีพต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.32$) และการเรียนรู้จากการเข้ารับฟังคำบรรยายต่าง ๆ เกี่ยวกับงานอาชีพ ($\bar{X} = 3.31$)

ส่วนข้อที่มีอันดับมาก มี 1 อันดับ คือ การเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในเรื่องอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.56$)

3. ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า

3.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน คือ เพศชายและเพศหญิง มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

3.2 นักศึกษาที่มีอายุ ต่างกัน คือ อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-40 ปี และอายุมากกว่า 40 ปี มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาอายุต่างกัน มีการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้จากครอบครัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน คือ อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตรกร มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ สูงกว่าอาชีพรับจ้างและอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4. นักศึกษาที่มีรายได้ต่างกัน คือ ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,000-10,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาท โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาที่มีรายได้ มากกว่า 10,000 บาท

และ 5,000 -10,000 บาท มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ สูงกว่า รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และอาชีพเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จาก การทำงาน ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี และอุปสรรคปัญหาใน การเรียนรู้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 32.05 โดยใช้วิธีการนำเสนอ ในรูปของวงกลม ดังนี้

4.1 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ พบว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีน้อยไม่ เพียงพอต่อความต้องการ เมื่อเดินทางไปเรียนรู้กับภูมิปัญญาชาวบ้านบางครั้งไม่อยู่ทำให้เสียเวลาต้อง เดินทางไปเรียนรู้ไกล เสียค่าใช้จ่ายและไม่คุ้มค่าในการเรียนรู้ ไปแล้วแหล่งเรียนรู้นั้นไม่ตรงตามความ ต้องการของผู้เรียน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ไม่มีข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร และไม่ระบุขั้นตอนของการ เรียนรู้ด้านอาชีพ ควรจัดกิจกรรมให้บริการด้านความรู้/ด้านอาชีพที่แหล่งเรียนรู้/ด้านการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้/อาชีพเสริม/การทำปุ๋ยหมัก บ่อย ๆ ควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้สะอาด สะดวกสบาย และ ปลอดภัยให้แก่ผู้เข้าไปเรียนรู้ ควรมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในการเรียนรู้ เนื่องจากบางแหล่งเรียนรู้ มีแต่สถานที่อย่างเดียว ควรปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ตรงตามความต้องการของคนในชุมชน ในการจัด แสดงสินค้า OTOP ควรมีการแนะนำอาชีพที่ประสบความสำเร็จให้กับผู้เข้าร่วมงานหรือแนะนำ ช่องทางอาชีพให้กับนักศึกษา ควรจัดแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพ ให้วัด

4.2 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากการทำงาน นักศึกษาต้องการให้หน่วยงาน ร้านค้า พาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ หลังจากทำงานเสร็จทุกครั้งควรให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น ควรให้หน่วยงานจัดอบรม เรื่อง ความสามัคคีความเสียสละในการทำงาน ควรให้สถานประกอบการใช้ เทคโนโลยีในการทำงานเพื่อประหยัดแรงงานคน ต้องการให้มีการอบรมสอนงานก่อนที่จะเข้าทำงาน

4.3 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากครอบครัว การเรียนรู้ในครอบครัวมีความคิดเห็น ไม่ตรงกันทำให้เกิดปัญหา ควรมีการจัดกิจกรรมให้กับคนในครอบครัวทุกคน

4.4 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี ควรให้การอบรมเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตกับนักศึกษาและประชาชนทั่วไป ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดประชาชนให้ เพียงพอกับนักศึกษาและมีคอมพิวเตอร์ตามแหล่งเรียนรู้ของชุมชนทุกแห่ง ควรมีการบริการด้านสื่อ และเทคโนโลยีทุกชนิด ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ควรมีการอธิบายการใช้เทคโนโลยี เช่นเครื่อง คอมพิวเตอร์ เครื่องเล่น CD เครื่องเล่น DVD อย่างชัดเจนและเป็นขั้นตอน ควรมีสื่อที่สอดคล้องกับ บริบทของสังคมให้มากที่สุด ควรมีสื่อและเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการ และจัดหาสื่อที่ง่ายต่อการ เรียนรู้ ควรมีการจัดนิทรรศการเรื่องอาชีพมาก ๆ

4.5 อุปสรรคปัญหาในการเรียนรู้ พบว่านักศึกษา ไม่มีเวลาในการเรียนรู้ นักศึกษา เรียนรู้จากตำรา และCD แล้วไม่เข้าใจนำไปปฏิบัติไม่ได้ แหล่งเรียนรู้อยู่ไกลทำให้เป็นปัญหาในการเดินทางและเสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง นักศึกษามีปัญหาด้านการเงินไม่สามารถจัดหาสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ได้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ไม่ทันสมัย หาซื้อยาก ราคาแพง

อภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาวิจัย เรื่องการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ พบว่า นักศึกษา มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในเรื่องอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน มีการเรียนรู้ในระดับมาก ซึ่งการเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นการเรียนรู้จากบุคคล เรียนรู้จากชีวิตจริง เรียนรู้จากประสบการณ์ การถ่ายทอดทักษะอาชีพ เป็นการเรียนรู้จากการกระทำและเป็นการเรียนรู้จากตัวบุคคล อุดม เขยกิจวงศ์ (2543 : 92) ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือปัญญาชนท้องถิ่นเป็นพื้นเพรากฐานความรู้ของชาวบ้าน หรือความรู้ที่สะสมสืบต่อกันมาคลั่นกรองเป็นประสบการณ์ชีวิตของคน และพัฒนาไปสู่ความรู้ความเข้าใจในชีวิตของตนเอง ซึ่งจะมีทักษะและความเชี่ยวชาญหลายด้าน และเฉพาะด้าน เช่น ด้านยารักษาโรค ด้านอาชีพ ด้านช่างฝีมือ ซึ่งภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นแหล่งการศึกษาตามอัธยาศัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ส่วนข้ออื่น ๆ มีการเรียนรู้ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีการเรียนรู้ในระดับปานกลาง 3 อันดับแรกคือ การเรียนรู้อาชีพจากศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย การเรียนรู้โดยการศึกษาดูงานอาชีพจากแหล่งอาชีพต่าง ๆ และการเรียนรู้จากงานแสดงสินค้า OTOP ตามลำดับ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถให้การศึกษิตตามอัธยาศัยกับบุคคลได้เรียนรู้ตามวิถีชีวิตที่เกิดขึ้น แสงจันทร์ อินทนนท์ (2532 : 23) ได้กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 1. แหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล คือผู้มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษในเรื่องหนึ่ง 2. แหล่งความรู้ที่เป็นสถานที่ ธรรมชาติ 3. แหล่งความรู้เป็นวัสดุอุปกรณ์ ทั้งที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน 4. แหล่งความรู้ที่เป็นกิจกรรม เช่นการเล่นพื้นเมือง และประเพณีต่าง ๆ และเป็นการตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มุ่งให้ประชาชนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางทุกสภาพ ทุกสถานการณ์ ทุกเวลา และทุกระดับการศึกษา ตามมาตรา 15 (3) เรื่อง การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น และตาม มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน

พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน พบว่านักศึกษา มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่มีระดับการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการเรียนรู้สูงสุด 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน และการเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติงานด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญ ตามลำดับ เชาวลิ ตนนานนท์ชัย (ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. 2544 :139 -140) กล่าวว่า ในช่วงชีวิตของคนกว่าครึ่งชีวิต เป็นช่วงที่ผูกพันกับ "การทำงานหรือการประกอบอาชีพ" เพราะจะนำรายได้เพื่อการดำรงชีวิตแล้ว การทำงานหรือการประกอบอาชีพได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้มากมายที่ทำให้คนเราได้พัฒนาศักยภาพตนเองทั้งด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดจนทักษะที่จำเป็น การที่เป็นคนใฝ่เรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และทักษะที่เพียงพอต่อการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจินตนาการในการพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์ต้องอาศัยการเรียนรู้ที่ไม่เป็นทางการ หรือการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เนื่องจากเป็นไปตามธรรมชาติและสอดคล้องกับความต้องการต่อการทำงาน ซึ่งพบว่าสามารถเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ทั้งจากเพื่อนร่วมงาน การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว พบว่า นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่มีการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการเรียนรู้สูงสุด 3 อันดับแรก คือ เรียนรู้การจัดการด้านการเงินจากครอบครัว การเรียนรู้คุณธรรมในการประกอบอาชีพจากครอบครัว และมีการปรึกษาหารือกันในครอบครัวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ตามลำดับ จากการศึกษาวิเคราะห์ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย จะเห็นถึงแนวการจัดและวิธีการส่งเสริมผสมผสานกัน ซึ่งการจัดจะเน้นตัวคนเป็นหลัก โดยเฉพาะถ้าประชาชนเกิดมีความต้องการ อยากรู้ มีความสนใจจะต้องหาความรู้ในบ้านและนอกบ้าน อุดม เชยกิจวงศ์ (2543 : 93) กล่าวว่า สถาบันครอบครัว เป็นแหล่งจัดการศึกษาตามอัธยาศัยและเป็นแหล่งความรู้โดยมีแนวทางการจัดและส่งเสริม ดังนี้ 1. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ครอบครัวเป็นแหล่งที่หล่อหลอมความเป็นมนุษย์ จากการเลี้ยงดู การอบรม การสั่งสอน มารยาททางสังคม และความรู้ที่เป็นการดำรงชีวิต 2. ด้านเศรษฐกิจ ครอบครัวจะเป็นแหล่งขัดเกลาให้มินิสัยการทำงานความซื่อสัตย์ต่ออาชีพ ความปลอดภัย ประหยัด ความรู้เท่าทันและไม่ถูกหลอกหลวง 3. ด้านการเมืองการปกครอง ส่งเสริมความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาธิปไตย สุจริตา ไทวรภา (ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย.2544 : 145-146) สรุปว่า การเรียนรู้ตามอัธยาศัย ถือว่าเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตที่สำคัญ โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในครอบครัว หากได้รับการปลูกฝังในสิ่งที่ดีเด็กจะมี

พัฒนาการที่ดี คุณภาพชีวิตก็จะดี และยังเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาของครอบครัวสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้จากครอบครัวจำเป็น ในปัจจุบันลักษณะของครอบครัวเปลี่ยนไป ทั้งนี้ครอบครัวควรมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับคนในครอบครัว ควรจัดสรรเวลาให้ครอบครัวเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน

1.4 ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี พบว่า นักศึกษามีการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรีส่วนมากมีการเรียนรู้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักศึกษามีการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพโดยการดูรายการโทรทัศน์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยโทรทัศน์ นับวันจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น และมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้นตามลำดับเพราะเป็น สื่อที่ผู้ชมเห็นได้ทั้งภาพและได้ยินเสียงพร้อมกัน ในปัจจุบันโทรทัศน์ได้มีบทบาทที่สำคัญมากในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชน โดยจัดเป็นรายการต่าง ๆ ทั้งสารคดี ความรู้ อาชีพ ความบันเทิง ซึ่งปัจจุบันสามารถรับรายการโทรทัศน์ได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนข้อที่มีอันดับปานกลาง 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือวารสาร นิตยสาร จุลสาร เกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ การเรียนรู้อาชีพจากตำราและแบบเรียน และการเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือพิมพ์ รายวัน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานวิจัยของสำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 4 (2549 : 101) พบว่าสื่อ ใช้เป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยมากกว่าร้อยละ 50 ได้แก่หนังสือพิมพ์ วารสาร จุลสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยมีขอบเขตกว้างขวางเกี่ยวข้องกับชีวิตคน ตั้งแต่เกิดจนตาย เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และการเรียนรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต VCD CD ฯลฯ) มีการเรียนรู้น้อยที่สุด ($\bar{X}=2.94$) ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนที่ประสบปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ และการเรียนการสอนในหลาย ๆ ด้าน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ICT ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาสื่อ เนื้อหา และซอฟต์แวร์ ซึ่งจากการสำรวจสถานการณ์ปัจจุบันด้านโครงสร้างพื้นฐาน ICT พบว่า ยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้งานด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน (แผนยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปีงบประมาณ 2550-2554. 2549 : 7)

2.ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ใน 4 ด้าน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ ต่อเดือน

2.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาเพศชายและเพศหญิง ที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี เป็นผู้ที่มีความสนใจและต้องการที่มีความรู้ เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เพื่อนำไปพัฒนางานที่ตนเองทำอยู่ พัฒนาอาชีพของตนเองให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น หรือเพื่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ตามความต้องการและความคิดเห็นที่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมนึก ดีะสิงห์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วิชาเอกธุรกิจศึกษาโครงการความร่วมมือทางวิชาการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับโรงเรียนพาณิชย์การเพชรบุรีบริหารธุรกิจพบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการเรียนการสอนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธิมา คงสวัสดิ์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมและรายด้าน มีการเรียนรู้โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาอายุต่างกัน มีการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้จากครอบครัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547 : 56-60) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนรู้และขั้นตอนของชีวิต พบว่าการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ มักจะคิดถึงโอกาสและความก้าวหน้าในการงานอาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ ยุ่นสมาน (2541 : 189) ได้ศึกษาความต้องการการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าสตรีที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มีอาชีพต่างกันมีความต้องการเรียนรู้ในด้านอาชีพแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ ยุ่นสมาน (2541 : 189) ได้ศึกษาความต้องการการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าสตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ด้านสื่อพินบ้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 นักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีรายได้สูงกว่า มีความพร้อมที่จะแสวงหาความรู้ มีเวลารวมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรวรรณ วรรณศิลป์ (2540: 88) ที่พบว่า นักศึกษาภาคสมทบที่มีรายได้ต่างกัน มีปัญหาการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธิมา คงสวัสดิ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด

3.1 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ พบว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ การไปเรียนรู้กับภูมิปัญญาชาวบ้านบางครั้งไม่อยู่ทำให้เสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายและไม่คุ้มค่าในการเรียนรู้ ไปแล้วแหล่งเรียนรู้ที่มีไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ไม่มีข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร และไม่ระบุขั้นตอนของการเรียนรู้ด้านอาชีพ ควรจัดกิจกรรมให้ บริการด้านความรู้ ด้านอาชีพที่แหล่งเรียนรู้ ด้านการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ อาชีพเสริม การทำปุ๋ยหมัก บ่อขยะ ควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้สะอาด สะดวก สบาย และปลอดภัยให้แก่ผู้ไปเรียนรู้ ควรมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในการเรียนรู้ เนื่องจากบางแหล่งเรียนรู้มีแต่สถานที่อย่างเดียว ควรปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ตรงตามความต้องการของคนในชุมชน ในการจัดแสดงสินค้า OTOP ควรมีการแนะนำอาชีพที่ประสบความสำเร็จให้กับผู้เข้าร่วมงานหรือแนะนำช่องทางอาชีพให้กับนักศึกษา ควรจัดแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพที่วัด

3.2 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากการทำงาน นักศึกษาต้องการให้หน่วยงานร้านค้า พาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ หลังจากทำงานเสร็จทุกครั้งควรให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น ต้องการให้หน่วยงานจัดอบรมเรื่องความสามัคคีความเสียสละในการทำงานต้องการให้สถานประกอบการใช้เทคโนโลยีในการทำงานเพื่อประหยัดแรงงานคน ต้องการให้มีการอบรมสอนงานก่อนที่จะเข้าทำงาน

3.3 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากครอบครัว การเรียนรู้ในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกันทำให้เกิดปัญหา ควรมีการจัดกิจกรรมให้กับคนในครอบครัวทุกคน

3.4 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี ควรให้การอบรมเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์กับนักศึกษาและประชาชนทั่วไป ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดประชาชนให้เพียงพอแก่นักศึกษาและมีคอมพิวเตอร์ที่แหล่งเรียนรู้ของชุมชนทุกแห่ง ควรมีการบริการด้านสื่อและเทคโนโลยีทุกชนิด ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ควรมีการอธิบายการใช้เทคโนโลยี เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์

เครื่องเล่น CD เครื่องเล่น DVD อย่างชัดเจนและเป็นขั้นตอน ควรมีสื่อที่สอดคล้องกับบริบทของสังคม ให้มากที่สุด ควรมีสื่อและเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการ และจัดหาสื่อที่ง่ายต่อการเรียนรู้ ควรมีการจัดนิทรรศการเรื่องอาชีพมาก ๆ

3.5 อุปสรรคปัญหาในการเรียนรู้ พบว่านักศึกษา ไม่มีเวลาในการเรียนรู้ นักศึกษา เรียนรู้จากตำรา และ CD แล้วไม่เข้าใจนำไปปฏิบัติไม่ได้ นักศึกษามีปัญหาด้านการเงินไม่สามารถ จัดหาสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ได้ แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ไกลทำให้เป็นปัญหาในการเดินทางและเสียเวลาและ ค่าใช้จ่ายสูงสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ไม่ทันสมัย หาชื้อยาก ราคาแพง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่าการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นควรให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี สำนักบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำการสนับสนุนจัดแหล่งเรียนรู้ให้ครบทุกชุมชน และให้ มีความสะดวกสบายปลอดภัยในการไปเรียนรู้ ๆ ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี รายการโทรทัศน์ควรมีรายการ ลักษณะการให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ ควรจัดสื่อหนังสือพิมพ์หนังสือ วารสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยครบทุกแหล่งเรียนรู้ มีการอธิบายการใช้สื่อและเทคโนโลยีไว้ทุกที่ เพื่อความสะดวกในการใช้งานให้เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

2. ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยแตกต่างกัน ผลดังกล่าวทำให้ทราบว่านักศึกษาที่มีช่วงผู้ใหญ่วัยกลางและผู้ใหญ่วัยปลาย มีความพร้อมในการ เรียนรู้ตามอัธยาศัย มากกว่านักศึกษาที่มีช่วงอายุระหว่างวัยรุ่นและผู้ใหญ่วัยต้น ดังนั้นควรให้ หน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับผู้ใหญ่ที่มีช่วงอายุระหว่างวัยรุ่นและผู้ใหญ่ วัยต้น เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากบุคคลวัยดังกล่าว จะเริ่มได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว และ จะเริ่มมีภาระงานอาชีพที่แน่นอนมั่นคง จึงควรจัดการศึกษาด้านอาชีพและให้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ให้มากขึ้นเพื่อให้มีความสอดคล้องกับการประกอบอาชีพ ต่อไป

3. ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยแตกต่างกัน ผลดังกล่าวทำให้ทราบว่านักศึกษาที่มีอาชีพรับจ้างและอาชีพเกษตรกร มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยน้อย ควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับผู้ประกอบการรับจ้างและอาชีพ เกษตรกร ตรงตามความต้องการของอาชีพ เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้มีความสอดคล้องกับการประกอบอาชีพ

4. ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ต่างกันมีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายแตกต่างกัน ผลดังกล่าวทำให้ทราบว่านักศึกษาที่มีรายได้ต่ำมีการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายน้อย เนื่องจากมีรายได้น้อย ไม่มีเงินซื้อสื่อและไม่มีเวลาไปศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ ควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม และจัดสื่อและเทคโนโลยีให้มากเพียงพอให้กับผู้ต้องการศึกษาของผู้ที่มีรายได้น้อย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม OTOP กลุ่มแม่บ้าน เพื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้
2. ควรศึกษาวิจัยการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ ในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านแหล่งทุน ด้านวัตถุดิบ ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ด้านการตลาด
3. ควรศึกษารูปแบบในการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายที่เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของนักศึกษา และประชาชนทั่วไป
4. ควรศึกษาความต้องการของนักศึกษา และประชาชนทั่วไปในการจัดการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ
5. ควรศึกษาวิจัยการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ กับครูการศึกษานอกโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). รายงานผลการวิจัยการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ.
โครงการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพสถาบัน
การศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2549). แผนยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารปีงบประมาณ
2550-2554. สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ: ร้านรังสีการพิมพ์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2544). การวิเคราะห์สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การศึกษานอกโรงเรียน. (2538). การศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมปฏิบัติการ.
- ชลทิพย์ เอี่ยมสำอาง. (2551). การเรียนรู้อยู่กับบ้าน การเรียนรู้ด้วยตัวเอง : ศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียนภาคกลาง สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ :
เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. (2544). การศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดและประสบการณ์. กรุงเทพฯ :
ศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัย.
- ธิติมา คงสวัสดิ์. (2544). ความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียน.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2549). เอกสารประกอบการเรียนวิชา สัมมนาวิจัยทางธุรกิจศึกษา.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปฐม นิคมมานนท์. (2544). "โครงสร้างระบบการศึกษาไทย"เอกสารสอนชุดวิชา การศึกษาตลอด
ชีวิตและการศึกษานอกระบบ (ฉบับปรับปรุง) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมวิราช. นนทบุรี : โรงพิมพ์ มสธ.

- รุ่ง แก้วแดง. (2543). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน
- วิศนี ศิลตระกูลและอมรา ปฐภิญโญบุรณ (2544). *การศึกษาตามอัธยาศัย จากแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สู่...แนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : รัชการพิมพ์.
- วิไลลักษณ์ ยุ่นสมาน. (2541). *ความต้องการการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในจังหวัดกาญจนบุรี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. (2544). *รูปแบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยห้องสมุดประชาชน*. กรุงเทพฯ : รัชการพิมพ์.
- สมนึก ดีหะสิงห์. (2547). *ปัญหาการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาวิชาเอกธุรกิจศึกษา โครงการความร่วมมือทางวิชาการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรี บริหารธุรกิจ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต*. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2550). *A Living Library เรียน...รู้ในห้องสมุดประชาชนที่มีชีวิต*. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 1(3) : หน้า 6-17 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุนทร สุนันท์ชัย. (2544) *วิวัฒนาการของการจัดการศึกษาไทย เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ (ฉบับปรับปรุง) มสธ.สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี : โรงพิมพ์ มสธ.*
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่*. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). *รวบบทความแนวคิดทางอาชีวศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : พี.เอส.พรินท์.
- _____. (2549). *การวิจัยและประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2549). *หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2549)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 4. (2549). การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของ
องค์กรและสถาบันในเขตตรวจราชการที่ 4. รายงานการศึกษาวิจัย. ปทุมธานี :
ถ่ายเอกสาร.

แสงจันทร์ อินทนนท์. (2532). แหล่งความรู้สู่การพัฒนา. ม.ป.พ.

อมรา ปฐภิญโญบุรณ. (2550). การเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัยจริงหรือ
แล้วควรทำอย่างไร?วารสารการศึกษานอกโรงเรียน.1 (3) : หน้า 33-37
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อุดม เขยทิวส์. (2543). แนวทางการบริหารและการจัดการ:การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย.

อุไรวรรณ วรรณศิลป์. (2540). ปัญหาการเรียนของนักศึกษาภาคสมทบ หลักสูตรประกาศนียบัตรครู
เทคนิคชั้นสูง ช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษา
ผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Rogers, A. (1986). *Teaching Adults*. Milton Keynes : Open University Press. 1986

Evan, David R. (1981). *The planning of nonformal education*. Paris: Unesco
International Institute for Educational Planning, chapter II.

La belle, Thomas. (1982) *Formal, nonformal and informal education: A Holistic
Perspective on lifelong learning*. International Review of Education, P.161 The
Hague: Hamburg and Martinus Nijhoff Publishers.

www.nfe.go.th/0405/NFE-note/nattebee02.html

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย 4 ด้าน

- ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
- ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน
- ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว
- ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น/และข้อเสนอแนะ

2. แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการทราบการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ที่ เป็นความจริงมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 30 ปี

☐ 30 – 40 ปี

☐ มากกว่า 40 ปี

3. อาชีพ

☐ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท

☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

☐ รับจ้าง

☐ เกษตรกร

4. รายได้ต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท

☐ 5,000 – 10,000 บาท

☐ มากกว่า 10,000 บาท

ตอนที่ 2 วิธีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างขวามือให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน ว่าท่านได้เรียนรู้การพัฒนาอาชีพของท่านจากวิธีการเหล่านี้มาก-น้อยเพียงใด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการเรียนรู้				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ท่านได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในเรื่องอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน					
2.	ท่านได้เรียนรู้อาชีพจากศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย					
3.	ท่านเรียนรู้จากงานแสดงสินค้า OTOP					
4.	ท่านเรียนรู้จากการเข้ารับฟังคำบรรยายต่าง ๆ เกี่ยวกับงานอาชีพ					
5.	ท่านศึกษาดูงานอาชีพจากแหล่งอาชีพต่าง ๆ					
6.	ท่านเรียนรู้การประกอบอาชีพจากมูมอินเตอร์เน็ตของห้องสมุดประชาชน					
7.	ท่านเรียนรู้เรื่องเกษตรธรรมชาติ/เกษตรผสมผสาน/อาชีพเสริม จากศูนย์เทคโนโลยีตำบล					
8.	ท่านได้รับการอบรมการทำบัญชีครัวเรือน /การลงทุนจากหน่วยงานราชการ					
9.	ท่านได้เข้ารับการอบรมโครงการ 108 อาชีพกับหน่วยบริการเคลื่อนที่					
10.	ท่านเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพจากสถานประกอบการ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการเรียนรู้				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11.	<u>ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน</u> ท่านเรียนรู้โดยการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน/ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใต้บังคับบัญชา					
12.	ท่านเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
13.	ท่านเรียนรู้อาชีพที่ทำโดยการทดลองศึกษาด้วยตนเอง					
14.	ท่านเรียนรู้โดยการพูดคุยกับนักวิชาการเฉพาะด้าน					
15.	ท่านเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน					
16.	ท่านเรียนรู้โดยการสังเกตและจดจำการทำงานของผู้อื่น (ครูพักลักจำ)					
17.	ท่านเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติงานด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญ					
18.	ท่านเรียนรู้โดยการฝึกอบรมเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง					
19.	ท่านเรียนรู้โดยการเข้าร่วมชมรมวิชาชีพ					
20.	ท่านเรียนรู้จากสภาพปัญหาในการทำงาน					
21.	<u>ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว</u> ท่านประกอบอาชีพเดียวกับครอบครัว					
22.	ท่านได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์การประกอบอาชีพจากบรรพบุรุษ					
23.	ท่านได้แลกเปลี่ยนความรู้และทักษะอาชีพจากบุคคลภายในครอบครัว					
24.	ท่านเรียนรู้การวางแผนในการประกอบอาชีพจากครอบครัว					
25.	ท่านเรียนรู้การพัฒนาอาชีพจากการแก้ปัญหาาร่วมกันในครอบครัว					
26.	ท่านเรียนรู้คุณธรรมในการประกอบอาชีพจากครอบครัว					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการเรียนรู้				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
27.	ท่านเรียนรู้การจัดการด้านการเงินจากครอบครัว					
28.	ท่านเรียนรู้การประกอบอาชีพเสริมจากบุคคลในครอบครัว					
29.	ท่านรับฟังข้อเสนอแนะการประกอบอาชีพจากบุคคลในครอบครัว					
30.	ท่านมีการปรึกษาหารือกันในครอบครัวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ					
31.	<u>ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี</u> ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือวารสาร นิตยสาร จุลสาร เกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ					
32.	ท่านเรียนรู้อาชีพจากแผ่นพับ โปสเตอร์					
33.	ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน					
34.	ท่านเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพโดยการดูรายการโทรทัศน์					
35.	ท่านเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพโดยการฟังวิทยุ					
36.	ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการเข้าชมนิทรรศการต่าง ๆ					
37.	ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการรับข่าวสารจากหน่วยเคลื่อนที่ต่าง ๆ ของทางราชการ					
38.	ท่านเรียนรู้อาชีพจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์(อินเทอร์เน็ต VCD CD ฯลฯ)					
39.	ท่านเรียนรู้อาชีพจากตำราและแบบเรียน					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ท่านสามารถแสดงความคิดเห็น/

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของท่าน

1. ด้านการเรียนรู้จากแหล่ง

เรียนรู้.....
.....
.....

2. ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน

น.....
.....
.....

3. ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว

ว.....
.....
.....

4. ด้านการเรียนรู้จากสื่อและ

เทคโนโลยี.....
.....
.....

5. อุปสรรคปัญหาในการเรียนรู้

.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0519.12/4249

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมนวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/ค มิถุนายน 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลีมไทย

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-8007-510

ที่ ศธ 0519.12/ ๔๖๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๙ มิถุนายน 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สมชาย ถันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-8007-510

ที่ ศร 0519.12/4300

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๐ มิถุนายน 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคกลาง

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวสำเนียง เพชรจอมศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-8007-510

ที่ ศธ 0519.12/4296

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมนวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 มิถุนายน 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-8007-510

ที่ ศธ 0519.12/4๕๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๕ มิถุนายน 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแก่งกระเจาน

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท 089-8007-510

ที่ ศธ 0519.12/4582

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3๑ มิถุนายน 2551

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางคนที

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตฯ ได้โปรดพิจารณาให้ นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

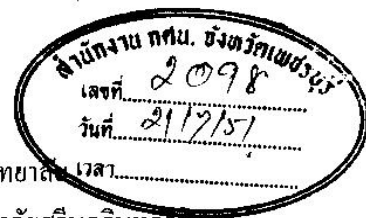
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-8007-510

ที่ ศธ 0519.12/4811

บัณฑิตวิทยาลัย เวลา.....
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเพชรบุรี

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์ กศน. อำเภอทุกอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 365 คน ตอบแบบสอบถามการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-8007-510

ที่ ศธ 0210.53/508

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี
ถ.ศิริรัฐยา ต.ธงชัย อ.เมืองเพชรบุรี 76000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองเพชรบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 125 ชุด

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ ให้นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2551 จำนวน 125 คน ตอบแบบสอบถาม การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี และส่งคืน สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ภายในวันที่ 25 กรกฎาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิรัตน์ กิตติอุทิศ)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี

ฝ่ายอำนวยการและแผนงาน

โทรศัพท์ 0-3242-6208

โทรสาร 0-3242-6209

ที่ ศธ 0210.53/508

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี
ถ.ศิริรัฐยา ต.ธงชัย อ.เมืองเพชรบุรี 76000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแก่งกระจาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 39 ชุด

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ ให้นักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2551 จำนวน 39 คน ตอบแบบสอบถาม การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี และส่งคืน สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ภายในวันที่ 25 กรกฎาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรวิทย์ กิตติอุทิศศิริ)
ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี

ฝ่ายอำนวยการและแผนงาน

โทรศัพท์ 0-3242-6208

โทรสาร 0-3242-6209

ที่ ศธ 0210.53/508

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี
ถ.ศิริรัฐยา ต.ธงชัย อ.เมืองเพชรบุรี 76000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเขาชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 24 ชุด

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ ให้นักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2551 จำนวน 24 คน ตอบแบบสอบถาม การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี และส่งคืน สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ภายในวันที่ 25 กรกฎาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ)
ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี

ฝ่ายอำนวยการและแผนงาน

โทรศัพท์ 0-3242-6208

โทรสาร 0-3242-6209

ที่ ศธ 0210.53/508

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี
ถ.ศรีรัฐยา ต.ธงชัย อ.เมืองเพชรบุรี 76000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอชะอำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 48 ชุด

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ ให้นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2551 จำนวน 48 คน ตอบแบบสอบถาม การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี และส่งคืน สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ภายในวันที่ 25 กรกฎาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี

ฝ่ายอำนวยการและแผนงาน

โทรศัพท์ 0-3242-6208

โทรสาร 0-3242-6209

ที่ ศธ 0210.53/508

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี
ถ.ศิริรัฐยา ต.ธงชัย อ.เมืองเพชรบุรี 76000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่ายาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 63 ชุด

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิลิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ ให้นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2551 จำนวน 63 คน ตอบแบบสอบถาม การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี และส่งคืน สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ภายในวันที่ 25 กรกฎาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี

ฝ่ายอำนวยการและแผนงาน

โทรศัพท์ 0-3242-6208

โทรสาร 0-3242-6209

ที่ ศธ 0210.53/508

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี
ถ.ศิริรัฐยา ต.ธงชัย อ.เมืองเพชรบุรี 76000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านลาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 22 ชุด

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ ให้นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2551 จำนวน 22 คน ตอบแบบสอบถาม การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี และส่งคืน สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ภายในวันที่ 25 กรกฎาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี

ฝ่ายอำนวยการและแผนงาน

โทรศัพท์ 0-3242-6208

โทรสาร 0-3242-6209

ที่ ศธ 0210.53/508

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี
ถ.ศิริรัฐยา ต.ธงชัย อ.เมืองเพชรบุรี 76000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านแหลม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 24 ชุด

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ ให้นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2551 จำนวน 24 คน ตอบแบบสอบถาม การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี และส่งคืน สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ภายในวันที่ 25 กรกฎาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรวิทย์ กิตติสุนศิริ)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี

ฝ่ายอำนวยการและแผนงาน

โทรศัพท์ 0-3242-6208

โทรสาร 0-3242-6209

ที่ ศธ 0210.53/508

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี
ถ.ศิริรัฐยา ต.ธงชัย อ.เมืองเพชรบุรี 76000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองหญ้าปล้อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 20 ชุด

เนื่องด้วย นางทองสุข รัตนประดิษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ได้ขอความอนุเคราะห์ ให้นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2551 จำนวน 20 คน ตอบแบบสอบถาม การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี และส่งคืน สำนักงาน กศน. จังหวัดเพชรบุรี ภายในวันที่ 25 กรกฎาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี

ฝ่ายอำนวยการและแผนงาน

โทรศัพท์ 0-3242-6208

โทรสาร 0-3242-6209

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
การตรวจสอบความเที่ยงตรง

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเพื่อทำสารนิพนธ์
เรื่อง การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาการศึกษานอก
โรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี**

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย	ตำแหน่งข้าราชการบำนาญ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นางมารีสา โกเศยะโยธิน	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพ
เกษตรกรรมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชลบุรี
3. นางสาวสำเนียง เพชรจอม	ตำแหน่ง คีษานินเทศก์ 9
สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคกลาง จังหวัดราชบุรี
4. นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี
5. นางเบญจพร หมั่นสวัสดิ์	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

การตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การเรียนรู้ตามอรรถาจารย์เพื่อพัฒนาอาชีพ

ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี

การตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

ข้อความ	การตรวจสอบความเที่ยงตรง							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	$\sum R$	IOC	หมายเหตุ
ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้								
1. ท่านได้เรียนรู้กับภูมิปัญญาชาวบ้านในเรื่องอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
2. ท่านได้เรียนรู้อาชีพกับศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
3. ท่านเรียนรู้จากงานแสดงสินค้า OTOP	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
4. ท่านเรียนรู้เรื่องการพัฒนาอาชีพจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
5. ท่านศึกษาดูงานอาชีพจากแหล่งอาชีพต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
6. ท่านเรียนรู้การประกอบอาชีพจากมุมอินเตอร์เน็ตของห้องสมุดประชาชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
7. ท่านเรียนรู้การประกอบอาชีพจากมุมอาชีพของห้องสมุดประชาชน	0	+1	0	+1	0	2	0.4	ใช้ไม่ได้
8. ท่านได้เข้ารับการอบรมอาชีพ จากการจัดกิจกรรมของห้องสมุดประชาชน	+1	0	+1	0	0	2	0.4	ใช้ไม่ได้
9. ท่านเรียนรู้เรื่องเกษตรธรรมชาติ/เกษตรผสมผสาน/อาชีพเสริมจากศูนย์เทคโนโลยีตำบล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้

ข้อความ	การตรวจสอบความเที่ยงตรง							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ΣR	IOC	หมายเหตุ
10. ท่านได้รับการอบรมการทำบัญชีครัวเรือน/การลงทุนจากหน่วยงานราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
11. ท่านได้เข้ารับการอบรมโครงการ 108 อาชีพกับหน่วยบริการเคลื่อนที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
12. ท่านเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพจากสถานประกอบการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
ด้านการเรียนรู้จากการทำงาน								
13. ท่านเรียนรู้โดยการพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
14. ท่านเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
15. ท่านเรียนรู้อาชีพที่ทำโดยการทดลองศึกษาด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
16. ท่านเรียนรู้โดยการพูดคุยกับนักวิชาการเฉพาะด้านผู้รู้	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
17. ท่านร่วมพูดคุยกับผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน	-1	+1	0	+1	0	1	0.2	ใช้ไม่ได้
18. ท่านเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
19. ท่านเรียนรู้โดยการสังเกตและจดจำการทำงานของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
20. ท่านเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติงานด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้

ข้อความ	การตรวจสอบความเที่ยงตรง							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	$\sum R$	IOC	หมายเหตุ
21. ท่านเรียนรู้โดยการฝึกอบรมเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
22. ท่านเรียนรู้โดยการลองผิดลองถูกจากอาชีพที่ทำ	-1	+1	0	+1	0	1	0.2	ใช้ไม่ได้
23. ท่านเรียนรู้โดยการเข้าร่วมชมรมวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
24. ท่านเรียนรู้จากสภาพปัญหาในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
ด้านการเรียนรู้จากครอบครัว								
25. ท่านประกอบอาชีพเดียวกับครอบครัว	-1	+1	+1	+1	+1	5	0.6	ใช้ได้
26. ท่านได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์การประกอบอาชีพจากบรรพบุรุษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
27. ท่านได้แลกเปลี่ยนความรู้และทักษะอาชีพจากบุคคลภายในครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
28. ท่านเรียนรู้การวางแผนในการประกอบอาชีพจากครอบครัว	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
29. ท่านเรียนรู้การพัฒนาอาชีพจากการแก้ปัญหาร่วมกันในครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
30. ท่านเรียนรู้คุณธรรมในการประกอบอาชีพจากครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
31. ท่านเรียนรู้ด้านการจัดการด้านการเงินจากครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
32. ท่านเรียนรู้การประกอบอาชีพเสริมจากบุคคลในครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
33. ท่านรับฟังข้อเสนอแนะการประกอบ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

อาชีพจากบุคคลในครอบครัว								
ข้อความ	การตรวจสอบความเที่ยงตรง							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ΣR	IOC	หมายเหตุ
34. ท่านมีการปรึกษาหารือกัน ในครอบครัวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
ด้านการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี								
35.ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการอ่านหนังสือ วารสาร นิตยสาร จุลสาร เกี่ยวกับงาน อาชีพต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
36. ท่านเรียนรู้อาชีพจากแผ่นพับ โปสเตอร์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
37.ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการอ่าน หนังสือพิมพ์รายวัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
38. ท่านเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพโดยการดู รายการโทรทัศน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
39. ท่านเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพโดยการฟัง วิทยุ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
40.ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการเข้าชม นิทรรศการต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
41.ท่านเรียนรู้อาชีพโดยการรับข่าวสาร จากหน่วยเคลื่อนที่ต่าง ๆ ของทาง ราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
42.ท่านเรียนรู้อาชีพจากสื่อพื้นบ้าน	+1	0	0	+1	0	2	0.4	ใช้ ไม่ได้
43.ท่านเรียนรู้อาชีพจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต VCD CD ฯลฯ)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้
44.ท่านเรียนรู้อาชีพจากตำราและ แบบเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	ใช้ได้

หมายเหตุ

ผู้เชี่ยวชาญ	คนที่ 1 คือ ผศ.สุพีร์ ลิ้มไทย	ตำแหน่ง อาจารย์ มศว.
	คนที่ 2 คือ ดร.มาริสสา โกเศยะโยธิน	ตำแหน่ง ผอ.ศูนย์ฝึกวัดญาณฯ
	คนที่ 3 คือ นางสาวสำเนียง เพชรจอม	ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ 9
	คนที่ 4 คือ นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ	ตำแหน่ง ผอ. กศน.จังหวัดเพชรบุรี
	คนที่ 5 คือ นางเบญจพร หมั่นสวัสดิ์	ตำแหน่ง ผอ.ศูนย์ กศน. แก่งกระจาน

สรุปผล การคำนวณหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่ามีข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 จำนวน 39 ข้อและมีข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 จำนวน 5 ข้อ คือ ข้อ 7, 8, 17, 22, 42 จากข้อคำถามทั้งหมด 44 ข้อ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางทองสุข รัตนประดิษฐ์
วันเดือนปีเกิด	8 กรกฎาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	467/2 หมู่บ้านศิริรัฐยาซอย 5 หมู่ 8 ตำบลธงชัย อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักบริหารงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี 245 หมู่ 8 ตำบลธงชัย อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000 โทร. 032-426208-9
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนกุศลวิทยา อำเภอกะพ้อมแบน จังหวัดสมุทรสาคร
พ.ศ. 2525	ปวช. (บัญชี) จากโรงเรียนพลวิทยการราชดำเนิน-ธนบุรี เขต บางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2528	ปวส. (บัญชี) จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2530	ศ.ศ.บ. (พัฒนาชุมชน) จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2551	กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ